

Zarządzenie Nr RSO. 231.85.2015

Wójta Gminy Sitkówka-Nowiny

z dnia 27 lipca 2015r.

w sprawie wprowadzenia kart oceny ryzyka zawodowego w Urzędzie Gminy Sitkówka-Nowiny.

Na podstawie art.226 ustawy z dnia 26.06.1974r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2014r. poz.1502 ze zmianami) zarządzam co następuje:

§ 1`

W Urzędzie Gminy Sitkówka-Nowiny wprowadzam karty oceny ryzyka zawodowego na następujących stanowiskach :

1. Pracownik administracyjno-biurowy
2. Konserwator
3. Kierowca samochodu osobowego
4. Pracownik gospodarczy (pracownik sprzątający)

stanowiące Załączniki do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Wykonanie zarządzenia powierzam Kierownikowi Referatu Organizacyjnego i Spraw Społecznych.

§ 3.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WOJTA GMINY
Sebastian Nowackiewicz

KIEROWNIK
Referatu Organizacyjnego
i Spraw Społecznych

Grażyna Górecka

KARTA OCENY RYZYKA NA STANOWISKU PRACY				Data: 07/2015	Numer Karty
Stanowisko pracy:	Pracownik gospodarczy (pracownik sprzątający)	Kod zawodu 912990	Liczba narażonych	Sporządził zespół: 1. Grażyna Górecka – Kierownik Referatu Organizacyjnego i Spraw Społecznych 2. Izabela Stęplewska – specjalista ds. bhp	
<p>Charakterystyka stanowiska pracy:</p> <p><u>Lokalizacja stanowiska pracy:</u> Stanowiska pracy stałej, czasowej znajdują się na terenie gminy, Urzędu Gminy i należących do Gminy Sitkówka – Nowiny. Pomieszczenia higieniczno – sanitarne w budynku Urzędu i innych obiektach do których pracownicy są delegowani. Praca wykonywana w systemie podstawowym czasu pracy. W miejscu pracy nie występują przekroczenia NDS czynników szkodliwych i niebezpiecznych. Ciężar przenoszonych przedmiotów nie przekracza 20 kg.</p> <p>Praca na stanowisku pracownik gospodarczy polega na:</p> <ul style="list-style-type: none"> utrzymanie porządku i czystości w pomieszczeniach Urzędu i innych wyznaczonych pomieszczeniach na terenie gminy, sprzątaniu pomieszczeń biurowych, toalet, korytarzy i innych pomieszczeń Urzędu czyszczenie wyposażenia ww. pomieszczeń, sprzątanie placu, pielęgnowanie zieleni wokół Urzędu i terenu Gminy (zima, lato), odśnieżanie, prycinanie krzewów, pielęgnowanie kwietników mycie podłóg, posadzek, schodów, balustrad, szyb luster, okien, itp., <p>Pracownik gospodarczy w codziennej pracy używa:</p> <ul style="list-style-type: none"> profesjonalnego mopa, wiader, ścierek, odkurzacza, mioteł i grabi, sprzętu do czyszczenia pomieszczeń, myjki do posadzki, sekatora ogrodniczego, drabinki przenośnej, środków myjących i dezynfekujących. <p><u>Wymagania ogólne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ukończone 18 lat, - szkolenia bhp – instruktaż ogólny - przed dopuszczeniem do pracy <ul style="list-style-type: none"> - instruktaż stanowiskowy – przed dopuszczeniem do pracy min. 8 godzin - szkolenie okresowe - przed upływem 12 m-cy po rozpoczęciu pracy - szkolenie okresowe następcze – co 3 lata - badania profilaktyczne: <ul style="list-style-type: none"> - wstępne - przed dopuszczeniem do pracy - okresowe – wg wskazań lekarza <p><u>Odzież robocza</u> - wg tabeli przydziału odzieży</p>			<p><u>Dokumenty odniesienia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Rozp. MPIPS z 14.3.2000 r. w sprawie bhp przy ręcznych pracach transportowych (Dz.U. Nr 26, poz. 313, ze zm.), Rozp. MPIPS z 26.9.1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bhp (t. jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, ze zm.) Rozp. RM z 10.9.1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet (Dz.U. Nr 114, poz. 545, ze zm.), Rozp. MOiPS z 7.8.2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2014 r. Poz. 1145) PN-N-18002-2000, instrukcje zakładowe Kodeks Pracy, regulaminy wewnętrzne: pracy, organizacyjny, 		

Ocena ryzyka zawodowego

Pracownik gospodarczy (pracownik sprzątający)

Lp.	Zagrożenie	Źródło zagrożenia	Ciężkość szkód	Prawdopodo - bieństwo	Oszacowanie ryzyka	Działania profilaktyczne
CZYNNIKI FIZYCZNE						
1.	Zmienne warunki atmosferyczne.	Prace na wolnym powietrzu. Najgroźniejszy jest okres jesienno-zimowy, przeciągi.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przydział odpowiednich do warunków zimowych: odzieży, rękawic, obuwie. Napoje profilaktyczne.
2.	Porażenie prądem elektrycznym.	Niesprawne urządzenia i instalacje elektryczne, przedłużacze.	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Kontrola stanu technicznego urządzeń i działania zabezpieczenia przeciwporażeniowego. Okresowe pomiary stanu izolacji. Usuwanie na bieżąco nieprawidłowości. Zakaz wykonywania napraw przez osoby nieupoważnione. Zapewnienie instrukcje obsługi urządzeń. Zabezpieczenie przewodów przed możliwością uszkodzenia mechanicznego.
3.	Potrącenie	Samochody poruszające się po parkingach i ulicach.	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Zachowanie należytej uwagi i ostrożności.
4.	Poślizgnięcie, upadek na tym samym poziomie.	Śliskie (mokre lub zabrudzone), nierówne powierzchnie – szczególnie: przejścia, drogi i krawężniki, mokre trawniki.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Stosowanie obuwia roboczego. Zachowanie należytej ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.
5.	Przygniecenie, uderzenie spadającymi przedmiotami.	Nieprawidłowo ustawione, przestawiane, przenoszone przedmioty.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Prawidłowe ustawianie przestawianych, układanych przedmiotów. Ostrożność przy wykonywaniu tego typu prac. Ograniczenie pośpiechu.
6.	Kontakt z nieruchomymi elementami.	Wyposażenie pomieszczeń (szafki, maszyny), wejścia, ograniczone przestrzenie, pośpiech, bałagan w pomieszczeniach.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Kontrola stanu posadzek i regularne naprawianie zauważonych ubytków. Ład i porządek w miejscu wykonywania prac oraz na ciągach komunikacyjnych. Stosowanie obuwia roboczego. Zalecenie ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.
7.	Uderzenie ruchomymi elementami.	Drzwi, otwarte okna, narzędzia pracy.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Zachowanie należytej ostrożności. Niedopuszczania do wystąpienia przeciągów. Ograniczanie pośpiechu.
8.	Kontakt z ostrymi, szorstkimi krawędziami, przedmiotami.	Uszkodzone powierzchnie czyszczonych przedmiotów, szkło lub ostre przedmioty w śmieciach, narzędzia pracy, narzędzia ogrodnicze.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przestrzeganie instrukcji bhp. Stosowanie rękawic roboczych. Zachowanie należytej ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.
CZYNNIKI CHEMICZNE						
9.	Kontakt z oparami		Średnia	Mało	Małe – dopuszczalne	Stosowanie rękawic ochronnych i maseczki

Ocena ryzyka zawodowego

Pracownik gospodarczy (pracownik sprzątający)

	środkami drażniącymi, alergizującymi.	Wykorzystywane środki myjące, czyszczące, dezynfekujące.		prawdopodobne		filtrująco-pochłaniającej. Stosowanie i przechowywanie tylko środków dopuszczonych do obrotu i wyłącznie zgodnie z instrukcją producenta. Dobór środków „przyjaznych” człowiekowi.
10.	Substancje, preparaty chemiczne	Środki ochrony roślin, nawozy trawnikowe – wysiew,	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przestrzeganie instrukcji, środki ochrony indywidualnej (maski, rękawice, okulary)
CZYNNIKI BIOLOGICZNE						
11.	Zagrożenia biologiczne – wirusy, bakterie chorobotwórcze.	Kontakt z wymienionymi czynnikami w toaletach, odchody gryzoni, ptaków, itp. Kontakt z innymi ludźmi.	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Stosowanie rękawic ochronnych i maseczki filtrująco-pochłaniającej. Zwrócenie uwagi na ochronną rolę higieny osobistej. Ograniczanie pośpiechu.
INNE CZYNNIKI						
12.	Przeciążenie układu ruchu.	Odśnieżanie, wymuszona pozycja ciała. Wynoszenie worków ze śmieciami.	Mała	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przestrzeganie instrukcji ręcznych prac transportowych. Stosowanie zasad ergonomii. Dodatkowe szkolenia z zasad bhp przy transporcie ręcznym. Zalecenie ostrożności. Ograniczenie pośpiechu.
13.	Kontakt z gorącymi czynnikami.	Wrzątek, gorąca kawa, herbata (przyrządzanie w miejscach przypadkowych), pośpiech.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przygotowywanie i spożywanie posiłków tylko w miejscu do tego przeznaczonym. Zachowanie należytej ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.
14.	Pożar	Niesprawne urządzenia elektryczne, zaproszenie ognia, np.: <ul style="list-style-type: none"> • palenie tytoniu w miejscach niedozwolonych, • składowanie śmieci w miejscach przypadkowych 	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Kontrola stanu technicznego urządzeń. Dbałość o ład i porządek. Bezwzględny zakaz używania otwartego ognia i palenia papierosów. Kontrola sprawności sprzęt ppoż. Szkolenia i instrukcje ppoż.
15.	Upadek na niższy poziom (z wysokości do 1 m).	Położenie stanowiska pracy na poziomie różnym od poziomu otoczenia – praca z przenośnej drabinki, podestu (np., malowanie ścian). Zagrożenie pochodzi również ze strony niewłaściwie wykorzystywanego sprzętu do pracy na wysokości do 1 m lub użytkowania sprzętu nieprzystosowanego do prac tego typu (stosowanie przypadkowego wyposażenia pomieszczeń – np. krzesel).	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Zakaz wchodzenia na przypadkowe wyposażenie pomieszczeń (krzesła, stołki, szafki, itp.) – praca z drabinki. Zachowanie należytej uwagi i ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.

Ocena ryzyka zawodowego

Pracownik gospodarczy (pracownik sprzątający)

	Poruszanie się po schodach.				
<p>Uwagi: Brak lub niestosowanie zabezpieczeń powoduje podwyższenie kategorii ryzyka, tzn. zwiększa prawdopodobieństwo zaistnienia wypadku, choroby.</p>					 WÓJT GMINY Sebastian Nowackiewicz Zatwierdził:

DEFINICJE (PN-N-18002:2000 System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego)

Zagrożenie- stan środowiska pracy mogący spowodować wypadek lub chorobę

Czynnik niebezpieczny - czynnik, którego działanie na pracującego prowadzi lub może prowadzić do urazu.

Czynniki niebezpieczne nazywane inaczej urazowymi można podzielić na:

1. zagrożenia elementami ruchomymi i luźnymi,
2. zagrożenia elementami ostrymi i wystającymi,
3. zagrożenia związane z przemieszczaniem się pracowników,
4. zagrożenia porażeniem prądem,
5. zagrożenia poparzeniem,
6. zagrożenia pożarem i wybuchem.

Czynnik szkodliwy - czynnik, którego oddziaływanie na pracującego prowadzi lub może prowadzić do schorzenia

Czynniki szkodliwe można podzielić na:

1. czynniki fizyczne:
 - hałas słyszalny i niesłyszalny (ultradźwięki, infradźwięki)
 - drgania mechaniczne
 - mikroklimat gorący i zimny
 - promieniowanie optyczne (widzialne, podczerwone, nadfioletowe)
 - promieniowanie jonizujące (alfa, beta, gamma, x)
 - pola i promieniowanie elektromagnetyczne
2. pyły przemysłowe:
 - o działaniu pylicotwórczym
 - o działaniu drażniącym
 - o działaniu alergicznym
 - o działaniu toksycznym
 - o działaniu rakotwórczym
3. czynniki chemiczne:
 - substancje toksyczne
 - substancje drażniące
 - substancje uczulające

KIEROWNIK
 Referatu Organizacyjnego
 i Spraw Społecznych

 Grażyna Górecka

Specjalista ds. BHP

 mgr Izabela Szpilewska

- substancje rakotwórcze
 - substancje mutagenne
 - substancje upośledzające funkcje rozrodcze
4. czynniki biologiczne:
- mikroorganizmy roślinne i zwierzęce (bakterie, grzyby, wirusy, pierwotniaki, riketsje, mykoplazmy)
 - makroorganizmy roślinne i zwierzęce (np. gryzonie, owady, robaki pasożytnicze)
5. czynniki psychofizyczne:
- obciążenie fizyczne dynamiczne
 - obciążenie fizyczne statyczne
 - obciążenie psychiczne związane z pracą monotypową
 - przeciążenie psychiki
 - niedociążenie psychiki
 - obciążenie psychospołeczne

Czynnik uciążliwy - czynnik, którego oddziaływanie na pracującego może spowodować złe samopoczucie lub nadmierne zmęczenie, nie powodując jednak trwałego pogorszenia stanu zdrowia

Identyfikacja zagrożeń - proces rozpoznania tego czy zagrożenia istnieją oraz określania ich charakterystyk

Ryzyko - kombinacja częstości lub prawdopodobieństwa wystąpienia określonego zdarzenia wywołującego zagrożenie i konsekwencji związanych z tym zdarzeń

Ryzyko zawodowe - prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą, powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy

Ocena ryzyka - proces analizowania ryzyka i jego dopuszczalności

Zarządzanie ryzykiem - część ogólnego systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.

Monitorowanie bhp - obserwowanie stanu warunków pracy, zachowań pracowników oraz wyników działań podejmowanych w celu poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy, obejmujące w szczególności identyfikację zagrożeń, ocenę ryzyka zawodowego oraz analizę przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Wartościowanie ryzyka w skali trójstopniowej (PN-N-18002)

Metoda zakłada możliwość powstania wypadku i szacuje jakościowo parametry ryzyka, którymi są możliwe spowodowane zdarzeniem ciężkości następstw (skutki) oraz prawdopodobieństwo, z jakim następstwa te mogą wystąpić.

Analiza ryzyka obejmuje etapy:

- określenie granic obiektu, dla którego wykonywana jest ocena ryzyka,
- sporządzenie listy zidentyfikowanych zagrożeń,
- oszacowanie ryzyka, tzn. określenie możliwych następstw i prawdopodobieństwa następstw, z jakim mogą one wystąpić,
- wartościowanie ryzyka przeprowadzane jest przez odczytanie jego wartości z matrycy.

Szacowanie następstw i prawdopodobieństwa następstw odbywa się w skali trójstopniowej dla każdego zidentyfikowanego zagrożenia. Charakterystykę wartości parametrów ryzyka przedstawiono poniżej.

Ocena ryzyka zawodowego

Pracownik gospodarczy (pracownik sprzątający)

Ciężkość następstw

Następstwa

Charakterystyka

- o małej szkodliwości** urazy i choroby, które nie powodują długotrwałych dolegliwości i absencji w pracy; są to czasowe pogorszenie stanu zdrowia, takie jak: niewielkie stłuczenia i zranienia, podrażnienie oczu, objawy niewielkiego zatrucia, bóle głowy itp.,
- o średniej dolegliwości** urazy i choroby, które powodują niewielkie, ale długotrwałe lub nawracające okresowo dolegliwości i są związane z okresami absencji; są to np. zranienia, oparzenia drugiego stopnia na niewielkiej powierzchni ciała, alergię skórne, nieskomplikowane złamania, zespoły przeciążeniowe układu mięśniowo-szkieletowego (np. zapalenie ścięgna) itp.,
- o dużej szkodliwości** urazy i choroby, które powodują ciężkie i stałe dolegliwości i/lub śmierć; są to np. oparzenia trzeciego stopnia, oparzenia drugiego stopnia o dużej powierzchni ciała, amputacje, skomplikowane złamania z następową dysfunkcją, choroby nowotworowe, toksyczne uszkodzenia narządów wewnętrznych i układu nerwowego w wyniku narażenia na czynniki chemiczne, zespół wibracyjny, zawodowe uszkodzenia słuchu, astma, zaćma..

Prawdopodobieństwo następstw

Prawdopodobieństwo

Charakterystyka

- mało prawdopodobne** następstwa zagrożeń, które nie powinny wystąpić podczas całego okresu aktywności zawodowej pracownika,
- prawdopodobne** następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić nie więcej niż kilkakrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika,
- wysoce prawdopodobne** następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić wielokrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika.

Dla takich wartości jak **hałas, zapylenie czy oświetlenie**, będących wartościami mierzalnymi, do oszacowania ryzyka można zastosować poniższą tabelę.

Prawdopodobieństwo	Ciężkość następstw		
	Mała	Średnia	Duża
Mało prawdopodobne	Mała 1	Mała 1	Średnie 2
Prawdopodobne	Mała 1	Średnie 2	Duże 3
Wysoce prawdopodobne	Średnie 2	Duże 3	Duże 3

Ocena ryzyka zawodowego

Pracownik gospodarczy (pracownik sprzątający)

Tabela nr 2

Wartość wielkości charakteryzującej narażenie (P)	Oszacowanie ryzyka zawodowego
$P > P_{max}$	DUŻE
$P_{max} > P > 0,5P_{max}$	ŚREDNIE
$P < 0,5P_{max}$	MAŁE

źródło: PN-N-18002

P_{max} – wartość dopuszczalna wielkości charakteryzującej narażenie (NDS - najwyższego dopuszczalnego stężenia lub NDN – najwyższego dopuszczalnego natężenia).

Po oszacowaniu ryzyka zawodowego należy wyznaczyć dopuszczalność ryzyka, a następnie wyznaczyć niezbędne działania korygujące zmierzające do zmniejszenia poziomu ryzyka zawodowego. Możemy to zrobić przy pomocy tabeli nr 3.

Tabela nr 3

OSZACOWANE RYZYKA ZAWODOWE	DOPUSZCZALNOŚĆ RYZYKA ZAWODOWEGO	NIEZBĘDNE DZIAŁANIA
duże	niedopuszczalne	Jeżeli ryzyko zawodowe związane jest z pracą już wykonywaną, działania w celu jego zmniejszenia należy podjąć natychmiast. Planowana praca nie może być rozpoczęta do czasu zmniejszenia ryzyka zawodowego do poziomu dopuszczalnego.
średnie	dopuszczalne	Zaleca się zaplanowanie i podjęcie działań, których celem jest zmniejszenie ryzyka zawodowego.
Małe		Konieczne jest zapewnienie, że ryzyko zawodowe pozostaje co najwyżej na tym samym poziomie.

źródło: PN-N-18002

Ocena ryzyka zawodowego
Pracownik gospodarczy (pracownik sprzątający)

Identyfikacja zagrożeń

Zagrożenie – czynnik niebezpieczny, szkodliwy, uciążliwy	Źródło zagrożenia	Możliwe skutki
CZYNNIKI FIZYCZNE		
Zmienne warunki atmosferyczne.	Prace na wolnym powietrzu. Najgroźniejszy jest okres jesienno-zimowy, przeciągi.	Przeziębienia, grypa, odmrożenia.
Porażenie prądem elektrycznym.	Niesprawne urządzenia i instalacje elektryczne, przedłużacze.	Porażenie nawet ze skutkiem śmiertelnym.
Potrącenie, przygniecenie.	Samochody poruszające się po parkingach i ulicach.	Ciężkie uszkodzenia ciała aż do skutków śmiertelnych.
Poślizgnięcie, upadek na tym samym poziomie.	Śliskie (mokre lub zabrudzone), nierówne powierzchnie – szczególnie: przejścia, drogi i krawężniki.	Ogólne urazy ciała – szczególnie kończyn (złamania, zwichnięcia) i głowy (stłuczenia, otarcia).
Przygniecenie, uderzenie spadającymi przedmiotami.	Nieprawidłowo ustawione, przestawiane, przenoszone przedmioty.	Urazy ciała – szczególnie stłuczenia kończyn dolnych oraz urazy głowy.
Kontakt z nieruchomymi elementami.	Wyposażenie pomieszczeń (szafki, maszyny), wejścia, ograniczone przestrzenie, pośpiech.	Urazy ciała – szczególnie stłuczenia i skaleczenia kończyn.
Uderzenie ruchomymi elementami.	Drzwi, otwarte okna, narzędzia pracy.	Urazy ciała – szczególnie niebezpieczne stłuczenia głowy, kończyn.
Kontakt z ostrymi, szorstkimi krawędziami, przedmiotami.	Uszkodzone powierzchnie czyszczonych przedmiotów, (ramy okienne, szyby), szkło lub ostre przedmioty w śmieciach.	Urazy dłoni.
CZYNNIKI CHEMICZNE		
Kontakt z oparami, środkami drażniącymi, alergizującymi.	Wykorzystywane środki myjące, czyszczące, dezynfekujące.	Alergie, podrażnienia skóry.
Substancje, preparaty chemiczne	Środki ochrony roślin, nawozy trawnikowe – wysiew.	Choroby skóry, podrażnienia, uczulenia, alergie.
CZYNNIKI BIOLOGICZNE		
Zagrożenia biologiczne – wirusy, bakterie chorobotwórcze.	Kontakt z wymienionymi czynnikami w toaletach, odchodami gryzoni, ptaków itp. Kontakt z innymi ludźmi	Choroby układu pokarmowego, wątroby, grzybice, zatrucia, biegunki. Choroby wirusowe.
INNE CZYNNIKI		
Przeciążenie układu ruchu.	Odśnieżanie, wymuszona pozycja ciała, wynoszenie worków ze śmieciami.	Długotrwałe dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego. Możliwe są też urazy wewnętrzne.
Kontakt z gorącymi czynnikami.	Wrzątek, gorąca kawa, herbata (przyrządzanie w miejscach przypadkowych), pośpiech.	Oparzenia.
Pożar.	Niesprawne urządzenia elektryczne, zaproszenie ognia, np.: <ul style="list-style-type: none"> palenie tytoniu w miejscach niedozwolonych, składowanie śmieci w miejscach przypadkowych). 	Ciężkie poparzenia ciała, zatrucia, w skrajnych przypadkach nawet śmierć.
Upadek na niższy poziom (z wysokości do 1 m).	Położenie stanowiska pracy na poziomie różnym od poziomu	Złamania kończyn. Często również urazy:

Ocena ryzyka zawodowego

Pracownik gospodarczy (pracownik sprzątający)

	<p>otoczenia – praca z przenośnej drabinki, podestu (czyszczenie wysokich mebli, regałów, mycie okien). Zagrożenie pochodzi również ze strony niewłaściwie wykorzystywanego sprzętu do pracy na wysokości do 1 m lub użytkowania sprzętu nieprzystosowanego do prac tego typu (stosowanie przypadkowego wyposażenia pomieszczeń – np. krzesel).</p>	<ul style="list-style-type: none">• kręgosłupa,• miednicy,• głowy <p>mogące skutkować kalectwem.</p>
--	---	--

KARTA OCENY RYZYKA NA STANOWISKU PRACY			Data: 07/2015	Numer Karty
Stanowisko pracy:	Konserwator	Kod zawodu 711101	Liczba narażonych	Sporządził zespół: 1. Grażyna Górecka – Kierownik Referatu Organizacyjnego i Spraw Społecznych 2. Izabela Stęplewska – specjalista ds. bhp
<p>Charakterystyka stanowiska pracy: Lokalizacja stanowiska pracy: Stanowiska pracy stałej, czasowej znajdują się na terenie gminy, Urzędu Gminy i należących do Gminy Sitkówka – Nowiny. Pomieszczenia higieniczno – sanitarne w budynku Urzędu, pomieszczenia archiwum, sale konferencyjne, pomieszczenia schronowe. Praca jednoczasowa wykonywana w systemie podstawowym czasu pracy. W miejscu pracy nie występują przekroczenia NDS czynników szkodliwych i niebezpiecznych. Ciężar przenoszonych przedmiotów nie przekracza 20 kg.</p> <p>Praca na stanowisku konserwatora polega na:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykonywanie prac związanych ze sprzątaniem terenu wokół budynku Urzędu Gminy, utrzymanie w należytym porządku parkingu przy Urzędzie Gminy, trawników, chodników, schodów zewnętrznych, w okresie letnim koszenie traw, przycinanie krzewów, podlewanie zieleni, w okresie zimowym odśnieżanie terenu wokół Urzędu, naprawa sprzętu zgodnie z umiejętnościami i przepisami bhp utrzymanie porządku w archiwum zakładowym, roznoszenie korespondencji i wywieszanie obwieszczeń na tablicach ogłoszeń, techniczna obsługa tablic ogłoszeń Urzędu Gminy, utrzymanie pomieszczeń schronowych w należytym porządku i gotowości obronnej, konserwacja urządzenia filtracyjnego zgodnie z dokumentacją i instrukcją, utrzymanie pomieszczeń ZMP Wójta w należytym porządku i wymaganym stanie technicznym (pokój Wójta, pokój pracy GZZK, sala szkoleniowa, - sprzęt szkoleniowy, pomieszczenie sanitarne), zawadywanie magazynkiem obrony cywilnej i p. powodziowym (konserwacja sprzętu: maski, mundury, ubrania ochronne, buty, trzewiki, buty gumowe, leżanki, nosze i inny sprzęt OC; konserwacja sprzętu przeciwpowodziowego; utrzymanie odpowiednich warunków magazynowania), odpowiedzialność za utrzymanie stanów ilościowych posiadanego przez Urząd Gminy sprzętu OC i p. powodziowego – prowadzenie rejestrów ilościowych, wykonywanie innych prac zleconych przez Kierowników Referatów w ramach posiadanych uprawnień. <p>Konserwator w codziennej pracy używa:</p> <ul style="list-style-type: none"> wiader, ścierek, odkurzacza, mioteł i grabi, sprzętu do czyszczenia pomieszczeń, sekatora ogrodniczego, taczki, drabinki przenośnej, drobnych narzędzi, śrubokrętów, wkrętarek, wkrętaaków, młotków, urządzeń do podlewania, aplikator chemikaliów (spryskiwaczy), 			<p>Dokumenty odniesienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozp. MPiPS z 14.3.2000 r. w sprawie bhp przy ręcznych pracach transportowych (Dz.U. Nr 26, poz. 313, ze zm.), Rozp. MPiPS z 26.9.1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bhp (t. jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, ze zm.) Rozp. RM z 10.9.1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet (Dz.U. Nr 114, poz. 545, ze zm.), Rozp. MOiPS z 7.8.2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania. (Dz.U. z 2014 r. Poz. 1145) PN-N-18002-2000, instrukcje zakładowe Kodeks Pracy, regulaminy wewnętrzne: pracy, organizacyjny, 	

Ocena ryzyka zawodowego

Konserwator

- kosiarki do trawy,
- środków myjących i dezynfekujących.

Wymagania ogólne:

- ukończone 18 lat,
- wykształcenie minimum zawodowe,
- szkolenia bhp – instruktaż ogólny - przed dopuszczeniem do pracy
 - instruktaż stanowiskowy – przed dopuszczeniem do pracy min. 8 godzin
- szkolenie okresowe - przed upływem 12 m-cy po rozpoczęciu pracy
- szkolenie okresowe następne – co 3 lata
- badania profilaktyczne:
 - wstępne - przed dopuszczeniem do pracy
 - okresowe – wg wskazań lekarza

Odzież robocza - wg tabeli przydziału odzieży

Lp.	Zagrożenie	Źródło zagrożenia	Ciężkość szkód	Prawdopodo - bieństwo	Oszacowanie ryzyka	Działania profilaktyczne
CZYNNIKI FIZYCZNE						
1.	Zmienne warunki atmosferyczne.	Prace wykonywane na wolnej przestrzeni. Najgroźniejszy jest okres jesienno-zimowy, przeciągi.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przydział odpowiednich do warunków zimowych: odzieży, rękawic, obuwie. Napoje profilaktyczne. Dostęp do pomieszczeń w celu schowania się przed słońcem lub w okresie zimy ogrzania się.
2.	Hałas i wibracje miejscowe	Podczas obsługi kosiarek	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe - dopuszczalne	Przed wykonywaniem pracy zapoznać się z instrukcją obsługi urządzeń mechanicznych a podczas pracy postępować zgodnie z zaleceniami producenta. W razie potrzeby stosować ochronniki słuchu.
CZYNNIKI CHEMICZNE I PYŁY						
3.	Kontakt z oparami środkami drażniącymi, alergizującymi.	Wykorzystywane środki myjące, czyszczące, dezynfekujące.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Stosowanie rękawic ochronnych i maseczki filtrująco-pochłaniającej. Stosowanie i przechowywanie tylko środków dopuszczonych do obrotu i wyłącznie zgodnie z instrukcją producenta. Dobór środków „przyjaznych” człowiekowi.
4.	Substancje, preparaty chemiczne	Środki ochrony roślin, nawozy trawnikowe-wysiew,	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przestrzeganie instrukcji, środki ochrony indywidualnej (maski, rękawice, okulary)
5.	Pyły toksyczne	Sadze, aerozole powstające podczas sprzątnia, konserwacji i prac naprawczych.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Stosowanie środków ochrony indywidualnej (okulary, maski przeciwpyłowe, rękawice)

Ocena ryzyka zawodowego

Konserwator

CZynniki Biologiczne						
6.	Zagrożenia biologiczne – wirusy, bakterie chorobotwórcze.	Kontakt z wymienionymi czynnikami w toaletach, odchody gryzoni, ptaków, itp. Kontakt z innymi ludźmi.	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Stosowanie rękawic ochronnych i maseczki filtrująco-pochłaniającej. Zwrócenie uwagi na ochronną rolę higieny osobistej. Ograniczanie pośpiechu.
7.	Mikroorganizmy chorobotwórcze (grzyby, bakterie, wirusy)	Zanieczyszczenie systemów klimatyzacyjnych. Udrażnianie instalacji sanitarnej.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Stosować rękawice ochronne, maski zabezpieczające drogi oddechowe.
8.	Owady, roztocza.	Kleszcze, pszczoły, osy, szerszenie.	Średnie	Mało prawdopodobne	Małe dopuszczalne	Przy pracach na terenach zielonych należy zastosować szczególną ostrożność, w przypadku podejrzenia lub wiedzy o istnieniu w okolicy pracy o gniazdach owadów należy powiadomić odpowiednie służby zajmujące się ich likwidacją (np. straż pożarną)
Inne Czynniki						
9.	Przeciążenie układu ruchu.	Odśnieżanie, wymuszona pozycja ciała. Wynoszenie worków ze śmieciami.	Mała	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przestrzeganie instrukcji ręcznych prac transportowych. Stosowanie zasad ergonomii. Dodatkowe szkolenia z zasad bhp przy transporcie ręcznym. Zalecenie ostrożności. Ograniczenie pośpiechu.
10.	Kontakt z gorącymi czynnikami.	Wrzątek, gorąca kawa, herbata (przyrządzanie w miejscach przypadkowych), pośpiech.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przygotowywanie i spożywanie posiłków tylko w miejscu do tego przeznaczonym. Zachowanie należytej ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.
11.	Pożar	Niesprawne urządzenia elektryczne, zaprószenie ognia, np.: <ul style="list-style-type: none"> palenie tytoniu w miejscach niedozwolonych, składowanie śmieci w miejscach przypadkowych 	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Kontrola stanu technicznego urządzeń. Dbałość o ład i porządek. Bezwzględny zakaz używania otwartego ognia i palenia papierosów. Kontrola sprawności sprzętu ppoż. Szkolenia i instrukcje ppoż.
12.	Upadek na niższy poziom (z wysokości do 1 m).	Położenie stanowiska pracy na poziomie różnym od poziomu otoczenia – praca z przenośnej drabinki, podestu (czyszczenie wysokich mebli, regałów). Zagrożenie pochodzi również ze strony niewłaściwie wykorzystywanego sprzętu do pracy na	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Zakaz wchodzenia na przypadkowe wyposażenie pomieszczeń (krzesła, stołki, szafki, itp.) – praca z drabinki. Zachowanie należytej uwagi i ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.

Ocena ryzyka zawodowego

Konserwator

		wysokości do 1 m lub użytkowania sprzętu nieprzystosowanego do prac tego typu (stosowanie przypadkowego wyposażenia pomieszczeń – np. krzesel). Ukryte wady wewnętrzne stosowanego sprzętu. Brak koncentracji uwagi na wykonywanych czynnościach				
13.	Porażenie prądem elektrycznym.	Niesprawne urządzenia i instalacje elektryczne, przedłużacze.	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Kontrola stanu technicznego urządzeń i działania zabezpieczenia przeciwporażeniowego. Okresowe pomiary stanu izolacji. Usuwanie na bieżąco nieprawidłowości. Zakaz wykonywania napraw przez osoby nieupoważnione. Zapewnienie instrukcje obsługi urządzeń. Zabezpieczenie przewodów przed możliwością uszkodzenia mechanicznego.
14.	Potrącenie, przygniecenie	Samochody poruszające się po parkingach i ulicach.	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Zachowanie należytej uwagi i ostrożności.
15.	Poślizgnięcie, upadek na tym samym poziomie.	Śliskie (mokre lub zabrudzone), nierówne powierzchnie – szczególnie: przejścia, drogi i krawężniki, mokre trawniki.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Stosowanie obuwia roboczego. Zachowanie należytej ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.
16.	Przygniecenie, uderzenie spadającymi przedmiotami.	Nieprawidłowo ustawione, przestawiane, przenoszone przedmioty.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Prawidłowe ustawianie przestawianych, układanych przedmiotów. Ostrożność przy wykonywaniu tego typu prac. Ograniczenie pośpiechu.
17.	Kontakt z nieruchomymi elementami.	Wyposażenie pomieszczeń (szafki, maszyny), wejścia, ograniczone przestrzenie, pośpiech, bałagan w pomieszczeniach.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Kontrola stanu posadzek i regularne naprawianie zauważonych ubytków. Ład i porządek w miejscu wykonywania prac oraz na ciągach komunikacyjnych. Stosowanie obuwia roboczego. Zalecenie ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.
18.	Uderzenie ruchomymi elementami.	Drzwi, otwarte okna, narzędzia pracy.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Zachowanie należytej ostrożności. Niedopuszczania do wystąpienia przeciągów. Ograniczanie pośpiechu.
19.	Kontakt z ostrymi, szorstkimi krawędziami, chropowate powierzchnie, elementy robocze	Uszkodzone powierzchnie czyszczonych przedmiotów, szkło lub ostre przedmioty w śmieciach, narzędzia pracy, narzędzia ogrodnicze. Brak ładu i porządku na stanowisku pracy.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przestrzeganie instrukcji bhp. Stosowanie rękawic roboczych. Zachowanie należytej ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.

Ocena ryzyka zawodowego

Konservator

narzędzi.				
<p>Uwagi: Brak lub niestosowanie zabezpieczeń powoduje podwyższenie kategorii ryzyka, tzn. zwiększa prawdopodobieństwo zaistnienia wypadku, choroby.</p>				
 Zatwierdził:				

DEFINICJE (PN-N-18002:2000 System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego)

Zagrożenie- stan środowiska pracy mogący spowodować wypadek lub chorobę

Czynnik niebezpieczny - czynnik, którego działanie na pracującego prowadzi lub może prowadzić do urazu.

Czynniki niebezpieczne nazywane inaczej urazowymi można podzielić na:

1. zagrożenia elementami ruchomymi i luźnymi,
2. zagrożenia elementami ostrymi i wystającymi,
3. zagrożenia związane z przemieszczaniem się pracowników,
4. zagrożenia porażeniem prądem,
5. zagrożenia poparzeniem,
6. zagrożenia pożarem i wybuchem.

Czynnik szkodliwy - czynnik, którego oddziaływanie na pracującego prowadzi lub może prowadzić do schorzenia

Czynniki szkodliwe można podzielić na:

1. czynniki fizyczne:
 - hałas słyszalny i niesłyszalny (ultradźwięki, infradźwięki)
 - drgania mechaniczne
 - mikroklimat gorący i zimny
 - promieniowanie optyczne (widzialne, podczerwone, nadfioletowe)
 - promieniowanie jonizujące (alfa, beta, gamma, x)
 - pola i promieniowanie elektromagnetyczne
2. pyły przemysłowe:
 - o działaniu pylicotwórczym
 - o działaniu drażniącym
 - o działaniu alergicznym
 - o działaniu toksycznym
 - o działaniu rakotwórczym
3. czynniki chemiczne:
 - substancje toksyczne
 - substancje drażniące
 - substancje uczulające

KIEROWNIK
Referatu Organizacyjnego
i Spraw Społecznych

Grażyna Górecka

Specjalista ds. BHP

mgr Izabela Stępiewska

- substancje rakotwórcze
 - substancje mutagenne
 - substancje upośledzające funkcje rozrodcze
4. czynniki biologiczne:
- mikroorganizmy roślinne i zwierzęce (bakterie, grzyby, wirusy, pierwotniaki, riketsje, mykoplazmy)
 - makroorganizmy roślinne i zwierzęce (np. gryzonie, owady, robaki pasożytnicze)
5. czynniki psychofizyczne:
- obciążenie fizyczne dynamiczne
 - obciążenie fizyczne statyczne
 - obciążenie psychiczne związane z pracą monotypową
 - przeciążenie psychiki
 - niedociążenie psychiki
 - obciążenie psychospołeczne

Czynnik uciążliwy - czynnik, którego oddziaływanie na pracującego może spowodować złe samopoczucie lub nadmierne zmęczenie, nie powodując jednak trwałego pogorszenia stanu zdrowia

Identyfikacja zagrożeń - proces rozpoznania tego czy zagrożenia istnieją oraz określania ich charakterystyk

Ryzyko - kombinacja częstości lub prawdopodobieństwa wystąpienia określonego zdarzenia wywołującego zagrożenie i konsekwencji związanych z tym zdarzeń

Ryzyko zawodowe - prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą, powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy

Ocena ryzyka - proces analizowania ryzyka i jego dopuszczalności

Zarządzanie ryzykiem - część ogólnego systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.

Monitorowanie bhp - obserwowanie stanu warunków pracy, zachowań pracowników oraz wyników działań podejmowanych w celu poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy, obejmujące w szczególności identyfikację zagrożeń, ocenę ryzyka zawodowego oraz analizę przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Wartościowanie ryzyka w skali trójstopniowej (PN-N-18002)

Metoda zakłada możliwość powstania wypadku i szacuje jakościowo parametry ryzyka, którymi są możliwe spowodowane zdarzeniem ciężkości następstw (skutki) oraz prawdopodobieństwo, z jakim następstwa te mogą wystąpić.

Analiza ryzyka obejmuje etapy:

- określenie granic obiektu, dla którego wykonywana jest ocena ryzyka,
- sporządzenie listy zidentyfikowanych zagrożeń,
- oszacowanie ryzyka, tzn. określenie możliwych następstw i prawdopodobieństwa następstw, z jakim mogą one wystąpić,
- wartościowanie ryzyka przeprowadzane jest przez odczytanie jego wartości z matrycy.

Szacowanie następstw i prawdopodobieństwa następstw odbywa się w skali trójstopniowej dla każdego zidentyfikowanego zagrożenia. Charakterystykę wartości parametrów ryzyka przedstawiono poniżej.

Ciężkość następstw

Następstwa

Charakterystyka

- o małej szkodliwości** urazy i choroby, które nie powodują długotrwałych dolegliwości i absencji w pracy; są to czasowe pogorszenie stanu zdrowia, takie jak: niewielkie stłuczenia i zranienia, podrażnienie oczu, objawy niewielkiego zatrucia, bóle głowy itp.,
- o średniej dolegliwości** urazy i choroby, które powodują niewielkie, ale długotrwałe lub nawracające okresowo dolegliwości i są związane z okresami absencji; są to np. zranienia, oparzenia drugiego stopnia na niewielkiej powierzchni ciała, alergię skórne, nieskomplikowane złamania, zespoły przeciążeniowe układu mięśniowo-szkieletowego (np. zapalenie ścięgna) itp.,
- o dużej szkodliwości** urazy i choroby, które powodują ciężkie i stałe dolegliwości i/lub śmierć; są to np. oparzenia trzeciego stopnia, oparzenia drugiego stopnia o dużej powierzchni ciała, amputacje, skomplikowane złamania z następową dysfunkcją, choroby nowotworowe, toksyczne uszkodzenia narządów wewnętrznych i układu nerwowego w wyniku narażenia na czynniki chemiczne, zespół wibracyjny, zawodowe uszkodzenia słuchu, astma, zaćma..

Prawdopodobieństwo następstw

Prawdopodobieństwo

Charakterystyka

- mało prawdopodobne** następstwa zagrożeń, które nie powinny wystąpić podczas całego okresu aktywności zawodowej pracownika,
- prawdopodobne** następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić nie więcej niż kilkakrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika,
- wysoce prawdopodobne** następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić wielokrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika.

Dla takich wartości jak **hałas, zapylenie czy oświetlenie**, będących wartościami mierzalnymi, do oszacowania ryzyka można zastosować poniższą tabelę.

Prawdopodobieństwo	Ciężkość następstw		
	Mała	Średnia	Duża
Mało prawdopodobne	Małe 1	Małe 1	Średnie 2
Prawdopodobne	Małe 1	Średnie 2	Duże 3
Wysoce prawdopodobne	Średnie 2	Duże 3	Duże 3

Ocena ryzyka zawodowego

Konservator

29

Tabela nr 2

Wartość wielkości charakteryzującej narażenie (P)	Oszacowanie ryzyka zawodowego
$P > P_{max}$	DUŻE
$P_{max} > P > 0,5 P_{max}$	ŚREDNIE
$P < 0,5 P_{max}$	MAŁE

źródło: PN-N-18002

P_{max} – wartość dopuszczalna wielkości charakteryzującej narażenie (NDS - najwyższego dopuszczalnego stężenia lub NDN – najwyższego dopuszczalnego natężenia).

Po oszacowaniu ryzyka zawodowego należy wyznaczyć dopuszczalność ryzyka, a następnie wyznaczyć niezbędne działania korygujące zmierzające do zmniejszenia poziomu ryzyka zawodowego. Możemy to zrobić przy pomocy tabeli nr 3.

Tabela nr 3

OSZACOWANE RYZYKA ZAWODOWE	DOPUSZCZALNOŚĆ RYZYKA ZAWODOWEGO	NIEZBĘDNE DZIAŁANIA
duże	niedopuszczalne	Jeżeli ryzyko zawodowe związane jest z pracą już wykonywaną, działania w celu jego zmniejszenia należy podjąć natychmiast. Planowana praca nie może być rozpoczęta do czasu zmniejszenia ryzyka zawodowego do poziomu dopuszczalnego.
średnie	dopuszczalne	Zaleca się zaplanowanie i podjęcie działań, których celem jest zmniejszenie ryzyka zawodowego.
Małe		Konieczne jest zapewnienie, że ryzyko zawodowe pozostaje co najwyżej na tym samym poziomie.

źródło: PN-N-18002

Identyfikacja zagrożeń

Zagrożenie – czynnik niebezpieczny, szkodliwy, uciążliwy	Źródło zagrożenia	Możliwe skutki
CZYNNIKI FIZYCZNE		
Zmienne warunki atmosferyczne.	Prace wykonywane na wolnej przestrzeni. Najgroźniejszy jest okres jesienno-zimowy, przeciągi.	Możliwość udaru słonecznego, przeziębień, grypa, odmrożeń, ostre i przewlekłe choroby układu oddechowego.
Hałas i wibracje miejscowe	Podczas obsługi kosiarek	Możliwość uszkodzenia słuchu i zespołu wibracyjnego.
CZYNNIKI CHEMICZNE I PYŁY		
Kontakt z oparami, środkami drażniącymi, alergizującymi.	Wykorzystywane środki myjące, czyszczące, dezynfekujące.	Alergie, podrażnienia skóry.
Substancje, preparaty chemiczne	Środki ochrony roślin, nawozy trawnikowe – wysiew.	Choroby skóry, podrażnienia, uczulenia, alergie.
Pyły toksyczne	Sadze, aerozole powstające podczas sprzątania i prac naprawczych.	Możliwość podrażnienia dróg oddechowych, oczu oraz skórnych reakcji uczuleniowych.
CZYNNIKI BIOLOGICZNE		
Zagrożenia biologiczne – wirusy, bakterie chorobotwórcze.	Kontakt z wymienionymi czynnikami w toaletach, odchodami gryzoni, ptaków itp. Kontakt z innymi ludźmi	Choroby układu pokarmowego, wątroby, grzybice, zatrucia, biegunki. Choroby wirusowe.
Mikroorganizmy chorobotwórcze (grzyby, bakterie, wirusy)	Zanieczyszczenie systemów klimatyzacyjnych. Udrażnianie instalacji sanitarnej.	Możliwość chorób zakaźnych.
Owady, roztocza.	Kleszcze, pszczoły, osy, szerszenie	Możliwość urazów w wyniku ugryzień i ukąszeń podczas konserwacji terenów na zewnątrz budynków.
INNE CZYNNIKI		
Przeciążenie układu ruchu.	Odśnieżanie, wymuszona pozycja ciała, wnoszenie worków ze śmieciami. Nadmierny wysiłek fizyczny.	Długotrwałe dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego. Możliwe są też urazy wewnętrzne.
Kontakt z gorącymi czynnikami.	Wrzątek, gorąca kawa, herbata (przyrządzanie w miejscach przypadkowych), pośpiech.	Oparzenia.
Pożar.	Niesprawne urządzenia elektryczne, zaprószenie ognia, np.: <ul style="list-style-type: none"> palenie tytoniu w miejscach niedozwolonych, składowanie śmieci w miejscach przypadkowych). Zwarcie przewodów instalacji elektrycznej	Ciężkie poparzenia ciała, zatrucia, w skrajnych przypadkach nawet śmierć.
Upadek na niższy poziom (z wysokości do 1 m).	Położenie stanowiska pracy na poziomie różnym od poziomu otoczenia – praca z przenośnej drabinki, podestu (czyszczenie wysokich mebli, regałów). Zagrożenie pochodzi również ze strony niewłaściwie	Złamania kończyn. Często również urazy: <ul style="list-style-type: none"> kręgosłupa, miednicy, głowy mogące skutkować kalectwem.

Ocena ryzyka zawodowego

Konserwator

	wykorzystywanego sprzętu do pracy na wysokości do 1 m lub użytkowania sprzętu nieprzystosowanego do prac tego typu (stosowanie przypadkowego wyposażenia pomieszczeń – np. krzesel). Ukryte wady wewnętrzne stosowanego sprzętu. Brak koncentracji uwagi na wykonywanych czynnościach	
Porażenie prądem elektrycznym.	Niesprawne urządzenia i instalacje elektryczne, przedłużacze, używanie wilgotnego sprzętu, przebicia, naprawa urządzeń bez wyłączenia zasilania.	Porażenie nawet ze skutkiem śmiertelnym.
Potrącenie, przygniecenie.	Samochody poruszające się po parkingach i ulicach.	Ciężkie uszkodzenia ciała aż do skutków śmiertelnych.
Poślizgnięcie, upadek na tym samym poziomie.	Śliskie (mokre lub zabrudzone), nierówne powierzchnie – szczególnie: przejścia, drogi i krawężniki. Mokre trawniki.	Ogólne urazy ciała – szczególnie kończyn (złamania, zwichnięcia) i głowy (stłuczenia, otarcia).
Przygniecenie, uderzenie spadającymi przedmiotami.	Nieprawidłowo ustawione, przestawiane, przenoszone przedmioty.	Urazy ciała – szczególnie stłuczenia kończyn dolnych oraz urazy głowy.
Kontakt z nieruchomymi elementami.	Wyposażenie pomieszczeń (szafki, maszyny), wejścia, ograniczone przestrzenie, pośpiech.	Urazy ciała – szczególnie stłuczenia i skaleczenia kończyn.
Uderzenie ruchomymi elementami.	Drzwi, otwarte okna, narzędzia pracy.	Urazy ciała – szczególnie niebezpieczne stłuczenia głowy, kończyn.
Kontakt z ostrymi, szorstkimi krawędziami, chropowate powierzchnie, elementy robocze narzędzi.	Uszkodzone powierzchnie czyszczonych przedmiotów, szkło lub ostre przedmioty w śmieciach. Brak ładu i porządku na stanowisku pracy.	Urazy kończyn, szczególnie dłoni.
Urazy ciała podczas pracy narzędziami ręcznymi oraz mechanicznymi.	Młotki, klucze, wkrętaki, nożyce itp. Zły stan techniczny narzędzi (tępe ostrza, źle oprawione rękojeści. Niedostateczne oświetlenie, oślnienie.	Urazy dłoni, uszkodzenie wzroku.

KARTA OCENY RYZYKA NA STANOWISKU PRACY				Data: 07/2015	Numer Karty
Stanowisko pracy:	Kierowca samochodu osobowego	Kod zawodu 832203	Liczba narażonych	Sporządził zespół: 1. Grażyna Górecka – Kierownik Referatu Organizacyjnego i Spraw Społecznych 2. Izabela Stęplewska – specjalista ds. bhp	
<p>Charakterystyka stanowiska pracy: <u>Lokalizacja stanowiska pracy:</u> Kierowca większą część czasu pracy spędza w kabinie samochodu Praca wykonywana w systemie podstawowym czasu pracy. W miejscu pracy nie występują przekroczenia NDS czynników szkodliwych i niebezpiecznych. Ciężar przenoszonych przedmiotów nie przekracza 20 kg.</p> <p>Praca na stanowisku kierowcy samochodu osobowego polega na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przewóz osób, przewóz środków czystości, technicznych i innych zleconych, • przygotowanie pojazdu do jazdy, sprawdzenie stanu paliwa i płynów eksploatacyjnych, hamulców, świateł itp., • czuwanie nad terminowością okresowych przeglądów pojazdu, • utrzymanie pojazdu w czystości, • drobne naprawy, wymiana koła, przepalonych żarówek (zgodnie z przepisami bhp), zgłoszenie pracodawcy zauważonych usterek, • przestrzeganie odpowiednich przerw w czasie jazdy, • udzielanie pierwszej pomocy ofiarom wypadków drogowych, • zabezpieczenie pojazdu przed kradzieżą, uruchomieniem i użyciem przez przypadkowe osoby, • posiadanie własnego prawa jazdy i dokumentów pojazdu, 			<p>Dokumenty odniesienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozp. MPiPS z 14.3.2000 r. w sprawie bhp przy ręcznych pracach transportowych (Dz.U. Nr 26, poz. 313, ze zm.), • Rozp. MPiPS z 26.9.1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bhp (t. jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, ze zm.) • Rozp. RM z 10.9.1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet (Dz.U. Nr 114, poz. 545, ze zm.), • Rozp. MOiPS z 7.8.2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2014 r. Poz. 1145) • PN-N-18002-2000, • instrukcje zakładowe • Kodeks Pracy, regulaminy wewnętrzne: pracy, organizacyjny, 		
<p><u>Wymagania ogólne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - posiadanie prawa jazdy kategorii B, - ukończone 18 lat, - szkolenia bhp – instruktaż ogólny - przed dopuszczeniem do pracy <ul style="list-style-type: none"> - instruktaż stanowiskowy – przed dopuszczeniem do pracy - szkolenie okresowe - przed upływem 12 m-cy po rozpoczęciu pracy - szkolenie okresowe następne – co 3 lata - badania profilaktyczne: <ul style="list-style-type: none"> - wstępne - przed dopuszczeniem do pracy - okresowe – wg wskazań lekarza - badania psychologiczne i inne dodatkowe kierowane przez lekarza medycyny pracy <p><u>Wymagania psychologiczne dotyczą:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prawidłowej ostrości wzroku, - rozróżniania barw, - dobrego widzenia o zmierzchu, 					

Ocena ryzyka zawodowego

Kierowca samochodu osobowego

- prawidłowego powonienia,
- koordynacji wzrokowo – ruchowej pozwalającej na jednoczesną obserwację drogi i manewrowanie pojazdem,
- czucia dotykowego,
- szybkiego refleksu, spostrzegawczości, zdolności koncentracji i podzielności uwagi,
- odporności emocjonalnej, wytrwałości, cierpliwości,
- odpowiedzialności.

Przeciwwskazaniem jest:

- brak widzenia obuocznego,
- niedosłyszenie,
- dysfunkcja kończyn dolnych i górnych,
- choroba psychiczna,
- padaczka,
- cukrzyca.

Odzież robocza - wg tabeli przydziału odzieży

Lp.	Zagrożenie	Źródło zagrożenia	Ciężkość szkód	Prawdopodo - bieństwo	Oszacowanie ryzyka	Działania profilaktyczne
CZYNNIKI FIZYCZNE						
1.	Zmienne warunki atmosferyczne	Występowanie w zależności od pory roku niskich lub wysokich temperatur. Prace na wolnym powietrzu. Wchodzenie i wychodzenie z pojazdu. Najgroźniejszy jest okres jesienno-zimowy. Przeciągi w kabinie samochodu podczas upałów.	Mała	Prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Zapewnienie sprawnego systemu ogrzewania kabiny kierowcy. Zapewnienie właściwej odzieży, rękawic, obuwia. Napoje profilaktyczne.
2.	Hałas	Długotrwały nadmierny hałas spowodowany pracą silnika. Odgłosy ruchu ulicznego.	Mała	Mało prawdopodobne	Małe - dopuszczalne	Zapewnienie pełnej sprawności używanego pojazdu.
3.	Wibracje	Wibracje ogólne, których źródłem jest pojazd.	Mała	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Zapewnienie pełnej sprawności używanego pojazdu
4.	Promieniowanie słoneczne (ultrafioletowe)	Bezpośrednie i odbite promieniowanie słoneczne, oślnienie.	Średnie	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Należy używać dobrej jakości okularów z filtrem UV podczas jazdy w silnym słońcu.
CZYNNIKI CHEMICZNE						
5.	Substancje chemiczne, trujące, drażniące	Preparaty czyszczące, płyny hamulcowe, olej napędowy, oleje mineralne, benzyna	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Stosowanie rękawic ochronnych i maseczki filtrująco-pochłaniającej. Stosowanie i przechowywanie tylko środków dopuszczonych do obrotu i wyłącznie zgodnie z instrukcją producenta.
6.	Tlenek węgla, tlenek siarki, tlenki azotu,	Spaliny	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Należy unikać wdychania spalin stojąc w pobliżu pojazdu. Wyłączyć silnik kiedy pojazd jest

Ocena ryzyka zawodowego

Kierowca samochodu osobowego

	aldehydy					zaparkowany pod dachem.
CZYNNIKI BIOLOGICZNE						
7.	Zagrożenia biologiczne – wirusy, grzyby, bakterie chorobotwórcze.	Wysokie stężenia niektórych pyłków roślinnych w powietrzu. Kontakt z innymi ludźmi. Niewłaściwe przeglądy klimatyzacji.	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Stosowanie rękawic ochronnych i maseczki filtrująco-pochłaniającej. Zwrócenie uwagi na ochronną rolę higieny osobistej. Ograniczanie pośpiechu. Regularne przeglądy klimatyzacji.
INNE CZYNNIKI						
8.	Kolizja drogowa, wypadek	Uczestnictwo w ruchu drogowym.	Duże	Mało prawdopodobne	średnie - dopuszczalne	Przestrzeganie przepisów Kodeksu drogowego, dostosowanie prędkości do warunków drogowych, opony zimowe w okresie jesień-zima, sprawność pojazdu, sprawność psychofizyczna kierowcy, działania zmierzające do ograniczania pośpiechu.
9.	Przeciążenie układu ruchu.	Długotrwałe prowadzenie samochodu, wymuszona pozycja ciała.	Mała	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Stosowanie zasad ergonomii. Zalecenie ostrożności. Ograniczenie pośpiechu. Zalecane przerwy w pracy.
10.	Potrącenie, przygniecenie.	Samochody poruszające się po parkingach i ulicach.	Duże	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Zachowanie szczególnej ostrożności. Ograniczenie pośpiechu.
11.	Kontakt z gorącymi czynnikami.	Wrzątek, gorąca kawa, herbata (przyrządzanie w miejscach przypadkowych), pośpiech.	Średnie	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przygotowywanie i spożywanie posiłków tylko w miejscu do tego przeznaczonym. Zachowanie należytej ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.
12.	Pożar	Zapalenie się pojazdu, paliwa	Duże	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Kontrola stanu technicznego pojazdu. Dbalność o ład i porządek. Bezwzględny zakaz używania otwartego ognia i palenia papierosów. Kontrola sprawności sprzęt ppoż. Szkolenia i instrukcje ppoż.
13.	Porażenie prądem elektrycznym	Przetarte przewody elektryczne, uszkodzony osprzęt, przebicie elektryczne do obudowy urządzeń	Średnie	Mało prawdopodobne	Małe - dopuszczalne	Okresowe sprawdzanie skuteczności ochrony przeciwporażeniowej. Bieżąca kontrola stanu instalacji elektrycznej.
14.	Poślizgnięcie, upadek na tym samym poziomie.	Śliskie (mokre lub zabrudzone), nierówne powierzchnie – szczególnie: przejścia, drogi i krawężniki, mokre trawniki. Zła organizacja pracy.	Średnie	Mało prawdopodobne	Małe - dopuszczalne	Zachowanie należytej ostrożności. Ograniczanie pośpiechu. Zapewnienie porządku na stanowisku pracy. Usuwanie z podłoża wszelkich plam oleju.
15.	Kontakt z nieruchomymi elementami.	Wyposażenie pomieszczeń (szafki, maszyny), wejścia, ograniczone przestrzenie, pośpiech, bałagan w pomieszczeniach.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Kontrola stanu posadzek i regularne naprawianie zauważonych ubytków. Ład i porządek w miejscu wykonywania prac oraz na ciągach komunikacyjnych. Stosowanie odpowiedniego obuwia. Zalecenie ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.
16.	Uderzenie ruchomymi elementami.	Drzwi, otwarte okna, narzędzia pracy.	Średnia	Mało	Małe – dopuszczalne	Zachowanie należytej ostrożności. Niedopuszczania do wystąpienia przeciągów.

17.	Kontakt z ostrymi, szorstkimi krawędziami, przedmioty, narzędzia pracy.	Srednia	Mato prawdopodobne	Mate – dopuszczalne	Przestrzeżenie instrukcji bhp. Stosowanie rękawic roboczych. Zachowanie należytej ostrożności. Ograniczanie pospiechu.			
<p>Uwagi: Brak lub niestosowanie zabezpieczeń powoduje podwyższenie kategorii ryzyka, tzn. zwiększa prawdopodobieństwo zaistnienia wypadku, choroby.</p>								
<p>Zatwierdził:</p> <p>Sebastian Nowaczewski</p>								

DEFINICJE

(PN-N-18002:2000 System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego)

Zagrożenie- stan środowiska pracy mogący spowodować wypadek lub chorobę

Czynnik niebezpieczny - czynnik, którego działanie na pracującego prowadzi lub może prowadzić do urazu. Czynniki niebezpieczne nazywane inaczej urazowymi można podzielić na:

1. zagrożenia elementami ruchomymi i luźnymi,
2. zagrożenia elementami ostrymi i wystającymi,
3. zagrożenia związane z przemieszczaniem się pracowników,
4. zagrożenia porażeniem prądem,
5. zagrożenia poparzeniem,
6. zagrożenia pożarem i wybuchem.

Czynnik szkodliwy - czynnik, którego oddziaływanie na pracującego prowadzi lub może prowadzić do schorzenia Czynniki szkodliwe można podzielić na:

1. czynniki fizyczne:
 - hałas słyszalny i niesłyszalny (ultradźwięki, infradźwięki)
 - drgania mechaniczne
 - mikroklimat gorący i zimny
 - promieniowanie optyczne (widzialne, podczerwone, nadfioletowe)
 - promieniowanie jonizujące (alfa, beta, gamma, x)
 - pola i promieniowanie elektromagnetyczne
2. pyły przemysłowe:
 - o działaniu pylicotwórczym
 - o działaniu drażniącym
 - o działaniu alergicznym
 - o działaniu toksycznym
 - o działaniu rakotwórczym
3. czynniki chemiczne:

KIEROWNIK
Referatu Organizacyjnego
i Spraw Społecznych
Grażyna Górecka

Specjalista ds. BHP
mgr Izabela Szpilewska

- substancje toksyczne
 - substancje drażniące
 - substancje uczulające
 - substancje rakotwórcze
 - substancje mutagenne
 - substancje upośledzające funkcje rozrodcze
4. czynniki biologiczne:
- mikroorganizmy roślinne i zwierzęce (bakterie, grzyby, wirusy, pierwotniaki, riketsje, mykoplazmy)
 - makroorganizmy roślinne i zwierzęce (np. gryzonie, owady, robaki pasożytnicze)
5. czynniki psychofizyczne:
- obciążenie fizyczne dynamiczne
 - obciążenie fizyczne statyczne
 - obciążenie psychiczne związane z pracą monotypową
 - przeciążenie psychiki
 - niedociążenie psychiki
 - obciążenie psychospołeczne

Czynnik uciążliwy - czynnik, którego oddziaływanie na pracującego może spowodować złe samopoczucie lub nadmierne zmęczenie, nie powodując jednak trwałego pogorszenia stanu zdrowia

Identyfikacja zagrożeń - proces rozpoznania tego czy zagrożenia istnieją oraz określania ich charakterystyk

Ryzyko - kombinacja częstości lub prawdopodobieństwa wystąpienia określonego zdarzenia wywołującego zagrożenie i konsekwencji związanych z tym zdarzeń

Ryzyko zawodowe - prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą, powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy

Ocena ryzyka - proces analizowania ryzyka i jego dopuszczalności

Zarządzanie ryzykiem - część ogólnego systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.

Monitorowanie bhp - obserwowanie stanu warunków pracy, zachowań pracowników oraz wyników działań podejmowanych w celu poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy, obejmujące w szczególności identyfikację zagrożeń, ocenę ryzyka zawodowego oraz analizę przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Wartościowanie ryzyka w skali trójstopniowej (PN-N-18002)

Metoda zakłada możliwość powstania wypadku i szacuje jakościowo parametry ryzyka, którymi są możliwe spowodowane zdarzeniem ciężkości następstw (skutki) oraz prawdopodobieństwo, z jakim następstwa te mogą wystąpić.

Analiza ryzyka obejmuje etapy:

- określenie granic obiektu, dla którego wykonywana jest ocena ryzyka,
- sporządzenie listy zidentyfikowanych zagrożeń,
- oszacowanie ryzyka, tzn. określenie możliwych następstw i prawdopodobieństwa następstw, z jakim mogą one wystąpić,
- wartościowanie ryzyka przeprowadzane jest przez odczytanie jego wartości z matrycy.

Ocena ryzyka zawodowego

Kierowca samochodu osobowego

Szacowanie następstw i prawdopodobieństwa następstw odbywa się w skali trójstopniowej dla każdego zidentyfikowanego zagrożenia. Charakterystykę wartości parametrów ryzyka przedstawiono poniżej.

Ciężkość następstw

Następstwa

Charakterystyka

- o małej szkodliwości** urazy i choroby, które nie powodują długotrwałych dolegliwości i absencji w pracy; są to czasowe pogorszenie stanu zdrowia, takie jak: niewielkie stłuczenia i zranienia, podrażnienie oczu, objawy niewielkiego zatrucia, bóle głowy itp.,
- o średniej dolegliwości** urazy i choroby, które powodują niewielkie, ale długotrwałe lub nawracające okresowo dolegliwości i są związane z okresami absencji; są to np. zranienia, oparzenia drugiego stopnia na niewielkiej powierzchni ciała, alergii skórne, nieskomplikowane złamania, zespoły przeciążeniowe układu mięśniowo-szkieletowego (np. zapalenie ścięgna) itp.,
- o dużej szkodliwości** urazy i choroby, które powodują ciężkie i stałe dolegliwości i/lub śmierć; są to np. oparzenia trzeciego stopnia, oparzenia drugiego stopnia o dużej powierzchni ciała, amputacje, skomplikowane złamania z następową dysfunkcją, choroby nowotworowe, toksyczne uszkodzenia narządów wewnętrznych i układu nerwowego w wyniku narażenia na czynniki chemiczne, zespół wibracyjny, zawodowe uszkodzenia słuchu, astma, zaćma..

Prawdopodobieństwo następstw

Prawdopodobieństwo

Charakterystyka

- mało prawdopodobne** następstwa zagrożeń, które nie powinny wystąpić podczas całego okresu aktywności zawodowej pracownika,
- prawdopodobne** następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić nie więcej niż kilkakrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika,
- wysoce prawdopodobne** następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić wielokrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika.

Dla takich wartości jak **hałas, zapylenie czy oświetlenie**, będących wartościami mierzalnymi, do oszacowania ryzyka można zastosować poniższą tabelę.

Prawdopodobieństwo	Ciężkość następstw		
	Mała	Średnia	Duża
Mało prawdopodobne	Małe 1	Małe 1	Średnie 2
Prawdopodobne	Małe 1	Średnie 2	Duże 3
Wysoce prawdopodobne	Średnie 2	Duże 3	Duże 3

Ocena ryzyka zawodowego

Kierowca samochodu osobowego

Tabela nr 2

Wartość wielkości charakteryzującej narażenie (P)	Oszacowanie ryzyka zawodowego
$P > P_{max}$	DUŻE
$P_{max} > P > 0,5P_{max}$	ŚREDNIE
$P < 0,5P_{max}$	MAŁE

źródło: PN-N-18002

P_{max} – wartość dopuszczalna wielkości charakteryzującej narażenie (NDS - najwyższego dopuszczalnego stężenia lub NDN – najwyższego dopuszczalnego natężenia).

Po oszacowaniu ryzyka zawodowego należy wyznaczyć dopuszczalność ryzyka, a następnie wyznaczyć niezbędne działania korygujące zmierzające do zmniejszenia poziomu ryzyka zawodowego. Możemy to zrobić przy pomocy tabeli nr 3.

Tabela nr 3

OSZACOWANE RYZYKA ZAWODOWE	DOPUSZCZALNOŚĆ RYZYKA ZAWODOWEGO	NIEZBĘDNE DZIAŁANIA
duże	niedopuszczalne	Jeżeli ryzyko zawodowe związane jest z pracą już wykonywaną, działania w celu jego zmniejszenia należy podjąć natychmiast. Planowana praca nie może być rozpoczęta do czasu zmniejszenia ryzyka zawodowego do poziomu dopuszczalnego.
średnie	dopuszczalne	Zaleca się zaplanowanie i podjęcie działań, których celem jest zmniejszenie ryzyka zawodowego.
Małe		Konieczne jest zapewnienie, że ryzyko zawodowe pozostaje co najwyżej na tym samym poziomie.

źródło: PN-N-18002

Ocena ryzyka zawodowego
Kierowca samochodu osobowego

Identyfikacja zagrożeń

Zagrożenie – czynnik niebezpieczny, szkodliwy, uciążliwy	Źródło zagrożenia	Możliwe skutki
CZYNNIKI FIZYCZNE		
Zmienne warunki atmosferyczne.	Prace na wolnym powietrzu. Najgroźniejszy jest okres jesienno-zimowy, przeciągi.	Przeziębienia, grypa, odmrożenia.
Hałas	Długotrwały nadmierny hałas spowodowany pracą silnika. Odgłosy ruchu ulicznego.	Choroby narządu słuchu, układu mięśniowo – kostnego.
Wibracje	wibracje ogólne, których źródłem jest pojazd.	Możliwość zaburzeń w funkcjonowaniu narządów wewnętrznych klatki piersiowej i jamy brzusznej. Możliwe dolegliwości układu mięśniowo – szkieletowego.
Promieniowanie słoneczne (ultrafioletowe)	Bezpośrednie i odbite promieniowanie słoneczne, oślnienie.	Możliwość zmian skórnych i chorób oczu. Możliwość spowodowania wypadków na skutek odbłasku.
CZYNNIKI CHEMICZNE		
Substancje chemiczne, trujące, drażniące	Preparaty czyszczące, płyny hamulcowe, olej napędowy, oleje mineralne, benzyna	Choroby skóry, podrażnienia, uczulenia, alergie.
Tlenek węgla, tlenek siarki, tlenki azotu, aldehydy	Spaliny	Możliwość zatrucia
CZYNNIKI BIOLOGICZNE		
Zagrożenia biologiczne – wirusy, grzyby, bakterie chorobotwórcze.	Wysokie stężenia niektórych pyłków roślinnych w powietrzu. Kontakt z innymi ludźmi. Niewłaściwie przeglądy klimatyzacji	Choroby układu pokarmowego, wątroby, grzybice, zatrucia, biegunki. Choroby wirusowe.
INNE CZYNNIKI		
Kolizja drogowa, wypadek	Uczestnictwo w ruchu drogowym	Złamania kończyn, potłuczenia, ciężkie uszkodzenie ciała, śmierć
Przeciążenie układu ruchu.	Długotrwałe prowadzenie samochodu, wymuszona pozycja ciała.	Długotrwałe dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego zwłaszcza w okolicy lędźwiowo – krzyżowej kręgosłupa, nóg i rąk, rozwoju rwy kulszowej. Możliwe są też urazy wewnętrzne.
Potrącenie, przygniecenie.	Samochody poruszające się po parkingach i ulicach.	Ciężkie uszkodzenia ciała aż do skutków śmiertelnych.
Kontakt z gorącymi czynnikami.	Wrzątek, gorąca kawa, herbata (przyrządzanie w miejscach przypadkowych), pościech.	Oparzenia.
Pożar.	Zapalenie się pojazdu, paliwa.	Ciężkie poparzenia ciała, zatrucia, w skrajnych przypadkach nawet śmierć.
Porażenie prądem elektrycznym.	Przetarte przewody elektryczne, uszkodzony osprzęt, przebicie elektryczne do obudowy urządzeń	Porażenie nawet ze skutkiem śmiertelnym.
Poślizgnięcie, upadek na tym samym poziomie.	Śliskie (mokre lub zabrudzone), nierówne powierzchnie – szczególnie: przejścia, drogi i	Ogólne urazy ciała – szczególnie kończyn (złamania, zwichnięcia) i głowy (stłuczenia, otarcia).

Ocena ryzyka zawodowego

Kierowca samochodu osobowego

	krawężniki, mokre trawniki. Zła organizacja pracy.	
Kontakt z nieruchomymi elementami.	Wyposażenie pomieszczeń (szafki, maszyny), wejścia, ograniczone przestrzenie, pośpiech.	Urazy ciała – szczególnie stłuczenia i skaleczenia kończyn.
Uderzenie ruchomymi elementami.	Drzwi, otwarte okna, narzędzia pracy.	Urazy ciała – szczególnie niebezpieczne stłuczenia głowy, kończyn.
Kontakt z ostrymi, szorstkimi krawędziami, przedmiotami.	Uszkodzone powierzchnie, szkło lub ostre przedmioty.	Urazy dłoni, skaleczenia.

KARTA OCENY RYZYKA NA STANOWISKU PRACY				Data: 07/2015	Numer Karty
Stanowisko pracy:	Pracownik administracyjno - biurowy	Kod zawodu	Liczba narażonych	Sporządził zespół: 1. Grażyna Górecka – Kierownik Referatu Organizacyjnego i Spraw Społecznych 2. Izabela Stęplewska – specjalista ds. bhp	
<p>Charakterystyka stanowiska pracy: <u>Lokalizacja stanowiska pracy:</u> Stanowisko pracy to przestrzeń pracy wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w której pracownik lub zespół pracowników wykonuje pracę. Pomieszczenia pracy stałej, czasowej znajdują się na terenie Urzędu Gminy. Pomieszczenia higieniczno – sanitarne w budynku Urzędu, pomieszczenia archiwum, sale konferencyjne. Pomieszczenia pracy wyposażone są w meble biurowe, szafy na segregatory, dokumenty, stoliki (biurka), niszczarki, skanery, środki łączności (telefony stacjonarne, telefony komórkowe, telefaks oraz inne urządzenia i przybory biurowe (dziurkacz, zszywacz, numerator, kalkulator, datownik, , bindownica, laminator, pieczątki itp.). Pomieszczenia pracy posiadają oświetlenie dzienne wspomagane w razie potrzeby sztucznym, wentylację grawitacyjną, instalację centralnego ogrzewania, klimatyzatory.</p> <p><u>Wymagania pomieszczeń pracy:</u> Wysokość pomieszczeń powinna wynosić min. 2,5 m jeżeli przebywają w nich nie więcej niż 4 pracowników i przypada min. 15 m³ wolnej objętości pomieszczenia na 1 pracownika. Podłoga równa, nie śliska, niepyłająca i bez progów między pomieszczeniami. Kubatura minimum 13 m³ powierzchni na 1 pracownika. Powierzchnia robocza – minimum 2 m² wolnej powierzchni podłogi (nie zajętej przez urządzenia techniczne, sprzęt itp.) na jednego pracownika. Rozmieszczenie urządzeń, szaf – takie aby przejścia między nimi wynosiły : - 75 cm – w przypadku jednego pracownika (w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się 50 cm) - 100 cm w przypadku ruchu dwukierunkowego Oświetleni – naturalne, dzienne, najlepiej górne. W przypadku oświetlenia bocznego (okna) powinien być zachowany stosunek wielkości powierzchni okien w świetle ościeżnic do powierzchni podłogi jak 1:8 (tzn 1 m² okna na 8 m² podłogi) - oświetlenie sztuczne (elektryczne) – w zależności od rodzaju pracy: - schody, korytarze – 50 lx, - pomieszczenia sanitarne – 100 lx - pomieszczenia biurowe (w całym pomieszczeniu) – 500 lx, - pomieszczenia komputerów – 500 lx Wentylacja – naturalna w zależności od potrzeb, lecz nie mniej niż 0,5 wymiany w ciągu godziny albo łącznie mechaniczna i naturalna w zależności od potrzeb (może być klimatyzacja). Temperatura – pomieszczenia pracy biurowej powinno mieć temperaturę nie mniejszą niż 18°C</p> <p>Praca jednozmianowa wykonywana w systemie podstawowym czasu pracy, 5 dni w tygodniu. W miejscu pracy nie występują przekroczenia NDS czynników szkodliwych i niebezpiecznych.</p>			<p>Dokumenty odniesienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozp. MPiPS z 14.3.2000 r. w sprawie bhp przy ręcznych pracach transportowych (Dz.U. Nr 26, poz. 313, ze zm.), • Rozp. MPiPS z 26.9.1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bhp (t. jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, ze zm.) • Rozp. RM z 10.9.1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet (Dz.U. Nr 114, poz. 545, ze zm.), • Rozp. MOiPS z 7.8.2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2014 r. Poz. 1145) • PN-N-18002-2000, • instrukcje zakładowe • Kodeks Pracy, regulaminy wewnętrzne: pracy, organizacyjny, 		

Ciężar przenoszonych przedmiotów nie przekracza 20 kg.

Pracownik administracyjno – biurowy wykonuje czynności wymagające wysiłku umysłowego.

Zakres obowiązków pracownika (w aspekcie wszystkich ocenianych czynników):

- odpowiedzialność za zarządzanie i koordynowanie codziennej pracy biura, zakupy,
- wprowadzanie i przetwarzanie danych,
- wystawianie faktur, księgowanie, archiwizowanie,
- prowadzenie rejestrów,
- odbieranie poczty tradycyjnej i elektronicznej,
- kontrola nad korespondencją wychodzącą i przychodzącą,
- przygotowywanie ofert o specyfice zamówień publicznych,
- monitorowanie rozstrzygniętych przetargów,
- pisanie pism biurowych oraz analiza kierowanych do firm zapytań ofertowych,
- kontakt i obsługa petentów urzędu,
- obsługa komputera średnio 6 godzin dziennie,
- obsługa kserokopiarki,
- obsługa niszczarki dokumentów,
- korzystanie z elektronicznych nośników informacji,
- wyjścia w teren przy wykonywaniu robót przez **inspektora nadzoru budowlanego lub geodety** (ilustracja terenów budów oraz obszarów na których przeprowadza się wizje lokalne pod inwestycje)
- obsługa ekspresu do kawy,
- współpraca z innymi pracownikami,
- utrzymanie ładu i porządku na stanowisku pracy,
- wykonywanie innych prac zleconych przez Kierowników Referatów w ramach posiadanych uprawnień.

Pracownik administracyjno - biurowy w codziennej pracy używa:

- komputera – monitor, jednostka centralna, klawiatura, mysz
- drukarki, kserokopiarki,
- telefonu,
- niszczarki,
- ekspresu do kawy, czajnika elektrycznego,
- krzesła z oparciem i podłokietnikami,
- narzędzia ręczne, folie, zszywki, spinacze itp.

Wymagania ogólne (przygotowanie zawodowe pracownika):

- ukończone 18 lat,
- wykształcenie wyższe, najczęściej ekonomiczne, budowlane, informatyczne, prawnicze,
- szkolenia bhp – instruktaż ogólny - przed dopuszczeniem do pracy
 - instruktaż stanowiskowy – przed dopuszczeniem do pracy min. 8 godzin
 - szkolenie okresowe - przed upływem 12 m-cy po rozpoczęciu pracy, 6 m-cy na stanowiskach

Ocena ryzyka zawodowego

Pracownik administracyjno - biurowy

kierowniczych - szkolenie okresowe następne – co 6 lat, dla pracodawców i innych osób kierujących pracownikami – co 5 lat, - badania profilaktyczne: - wstępne - przed dopuszczeniem do pracy - okresowe – wg wskazań lekarza <u>Odzież robocza</u> - odzież własna pracownika.						
Lp.	Zagrożenie	Źródło zagrożenia	Ciężkość szkód	Prawdopodobieństwo	Oszacowanie ryzyka	Działania profilaktyczne
CZYNNIKI FIZYCZNE						
1.	Hałas	Hałas wytwarzany przez drukarki igłowe i sprzęt biurowy, rozmowy, telefon itp.	Mała	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Obudowy dźwiękoizolacyjne, stosowanie przerw w pracy. Dźwiękoszczelny sufit.
2.	Zmienny mikroklimat	Przeciągi w okresie jesienno – zimowym.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe - dopuszczalne	Ograniczenie powstawania przeciągów.
3.	Promieniowanie pola elektromagnetycznego (niejonizujące)	Sprzęt komputerowy (laptopy, jednostki centralne, monitory, drukarki), system wewnętrznej telefonii komórkowej, sieci WiFi, kable transmisji danych.	Mała	Mało prawdopodobne	Małe - dopuszczalne	Należy unikać lokalizacji stałych stanowisk pracy w sąsiedztwie urządzeń UPS i kabli zasilających. Używanie urządzeń tylko z oznaczeniami CE (dyrektywa 2004/40/WE)
4.	Oświetlenie	Wspomaganie oświetlenia naturalnego sztucznym.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe - dopuszczalne	Zapewnienie oświetlenia o parametrach zgodnych z PN-EN 12464-1:2004 (Światło i oświetlenie. Oświetlenie miejsc pracy)
CZYNNIKI CHEMICZNE I PYŁY						
5.	Kontakt z oparami środkami drażniącymi, alergizującymi.	Wykorzystywane środki myjące, czyszczące, dezynfekujące, aerozole.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Stosowanie i przechowywanie tylko środków dopuszczonych do obrotu i wyłącznie zgodnie z instrukcją producenta. Dobór środków „przyjaznych” człowiekowi.
6.	Substancje, preparaty chemiczne	Ozon, tlenki azotu emitowane przez sprzęt biurowy, np. kopiarki, drukarki laserowe.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przestrzeganie instrukcji obsługi, okresowa kontrola i naprawa stanu technicznego urządzeń.
7.	Pyły toksyczne	Pył papieru, kurz, kleje, rozpuszczalniki, dym papierosowy lub zanieczyszczenia powietrza z wadliwego systemu wentylacji.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Stosowanie środków ochrony indywidualnej i higieny osobistej.
CZYNNIKI BIOLOGICZNE						
8.	Zagrożenia biologiczne – wirusy,	Kontakt z wymienionymi czynnikami w toaletach bakterie na banknotach, itp.	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Zwrócenie uwagi na ochronną rolę higieny osobistej. Ograniczanie pośpiechu.

Ocena ryzyka zawodowego

Pracownik administracyjno - biurowy

	bakterie chorobotwórcze.	Kontakt z innymi ludźmi – choroby przenoszone drogą kropelkową.				
9.	Mikroorganizmy chorobotwórcze (grzyby, bakterie, wirusy)	Zanieczyszczenie systemów klimatyzacyjnych. Grzyby i pleśnie występujące na starych dokumentach.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Sprawdzać stan techniczny urządzeń klimatyzacyjnych. Zachować higienę osobistą.
INNE CZYNNIKI						
10.	Przeciążenie układu mięśniowo – szkieletowego. Przeciążenie układu ruchu (statyczne)	Długotrwałe przebywanie w pozycji siedzącej, wymuszona pozycja ciała, nieergonomiczne stanowisko pracy.	Średnia	Prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Wyposażenie stanowiska w ergonomiczne siedziska. Stosowanie zasad ergonomii. Stosowanie przerw w pracy.
11.	Przeciążenie narządu wzroku	Wielogodzinna praca przy monitorze ekranowym bez przerwy. Nieprawidłowe ustawienie monitorów ekranowych (ośnienie). Niedostateczne oświetlenie miejsca pracy.	Średnia	Prawdopodobne	Średnie - dopuszczalne	Ograniczenie ekspozycji, stosowanie okularów korekcyjnych, prawidłowe ustawienie ekranów monitorów. 5 min. przerwy na godzinę pracy przy monitorze ekranowym.
12.	Kontakt z gorącymi czynnikami.	Wrzątek, gorącą kawą, herbata (przyrządzanie w miejscach przypadkowych), pośpiech.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przygotowywanie i spożywanie posiłków tylko w miejscu do tego przeznaczonym. Zachowanie należytej ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.
13.	Pożar	Niesprawne urządzenia elektryczne, zaprószenie ognia, np.: <ul style="list-style-type: none"> palenie tytoniu w miejscach niedozwolonych, składowanie śmieci w miejscach przypadkowych Zwarcie przewodów instalacji elektrycznej	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Kontrola stanu technicznego urządzeń. Dbałość o ład i porządek. Bezwzględny zakaz używania otwartego ognia i palenia papierosów. Kontrola sprawności sprzęt ppoż. Szkolenia i instrukcje ppoż.
14.	Upadek na niższy poziom (z wysokości do 1 m).	Położenie stanowiska pracy na poziomie różnym od poziomu otoczenia – praca z przenośnej drabinki, podestu (czyszczenie wysokich mebli, regałów). Zagrożenie pochodzi również ze strony niewłaściwie wykorzystywanego sprzętu do pracy na wysokości do 1 m lub użytkowania sprzętu nieprzystosowanego do prac tego typu (stosowanie przypadkowego wyposażenia pomieszczeń – np. krzesła). Ukryte wady	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Zakaz wchodzenia na przypadkowe wyposażenie pomieszczeń (krzesła, stołki, szafki, itp.) – praca z drabinki. Zachowanie należytej uwagi i ostrożności. Ograniczanie pośpiechu. Stopnie z poręczą.

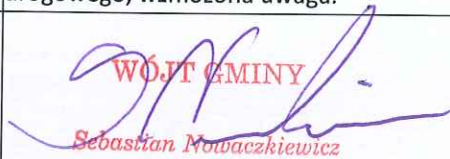
Ocena ryzyka zawodowego

Pracownik administracyjno - biurowy

		wewnętrzne stosowanego sprzętu. Brak koncentracji uwagi na wykonywanych czynnościach. Schodzenie po schodach.				
15.	Porażenie prądem elektrycznym.	Uszkodzone gniazda wtykowe. Niesprawne urządzenia i instalacje elektryczne, przedłużacze.	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Kontrola stanu technicznego urządzeń i działania zabezpieczenia przeciwporażeniowego. Okresowe pomiary stanu izolacji. Usuwanie na bieżąco nieprawidłowości. Zakaz wykonywania napraw przez osoby nieupoważnione. Zapewnienie instrukcje obsługi urządzeń. Zabezpieczenie przewodów przed możliwością uszkodzenia mechanicznego.
16.	Potrącenie, przygnięcie	Samochody poruszające się po parkingach i ulicach.	Duża	Mało prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Zachowanie należytej uwagi i ostrożności.
17.	Poślizgnięcie, upadek na tym samym poziomie.	Śliskie (mokre lub zabrudzone), nierówne powierzchnie – szczególnie: przejścia, drogi, korytarze, wąskie przejścia pomiędzy sprzętem..	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Utrzymanie porządku, dobry stan podłóg, wzmożona uwaga. Ograniczanie pośpiechu.
18.	Przygnięcie, uderzenie spadającymi przedmiotami.	Ograniczona przestrzeń pracy. Nieprawidłowo ustawione i przenoszone przedmioty. Bałagan na półkach i szafach.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Prawidłowe ustawianie przestawianych, układanych przedmiotów. Ostrożność przy wykonywaniu tego typu prac. Ograniczenie pośpiechu.
19.	Kontakt z nieruchomymi elementami.	Wyposażenie pomieszczeń (szafki, maszyny), wejścia, ograniczone przestrzenie, pośpiech, bałagan w pomieszczeniach.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Kontrola stanu posadzek i regularne naprawianie zauważonych ubytków. Ład i porządek w miejscu wykonywania prac oraz na ciągach komunikacyjnych. Zalecenie ostrożności. Ograniczanie pośpiechu.
20.	Uderzenie ruchomymi elementami.	Drzwi, otwarte okna, narzędzia pracy.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Zachowanie należytej ostrożności. Niedopuszczanie do wystąpienia przeciągów. Ograniczanie pośpiechu.
21.	Kontakt z ostrymi, szorstkimi krawędziami, chropowate powierzchnie.	Ostre narzędzia ręczne, folie, zszywki, spinacze. Brak ładu i porządku na stanowisku pracy.	Średnia	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Przestrzeganie instrukcji bhp.. Zachowanie należytej ostrożności w trakcie otwierania przesyłek. Wzmożona uwaga.
22.	Stres – kontakt z petentami, werbalne ataki petentów.	Agresja ze strony petentów – petenci nerwowi, roszczeniowi, pod wpływem alkoholu, małe dzieci.	Małe	Mało prawdopodobne	Małe – dopuszczalne	Szkolenia dotyczące obsługi stron, negocjacji. Relaksacja. Odpoczynek.
23.	Stres. Nadmierne	Koncentracja uwagi, odpowiedzialność, świadomość konsekwencji popełnionego	Średnie	Prawdopodobne	Średnie – dopuszczalne	Prawidłowa organizacja pracy i wypoczynku.

Ocena ryzyka zawodowego

Pracownik administracyjno - biurowy

	Obciążenie umyśłu.	błędu, tempo wykonywanych prac. Złożone, terminowe zadania.				
24.	Mobilny tryb pracy	Częste podróże samochodem	Duże	Mało prawdopodobne	Małe dopuszczalne	Postępowanie zgodnie z przepisami ruchu drogowego, wzmożona uwaga.
<p>Uwagi: Brak lub niestosowanie zabezpieczeń powoduje podwyższenie kategorii ryzyka, tzn. zwiększa prawdopodobieństwo zaistnienia wypadku, choroby.</p>						<p>WÓJTA GMINY</p> <p>Sebastian Nowackiewicz</p> <p>Zatwierdził:</p>

DEFINICJE (PN-N-18002:2000 System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego)

Zagrożenie- stan środowiska pracy mogący spowodować wypadek lub chorobę

Czynnik niebezpieczny - czynnik, którego działanie na pracującego prowadzi lub może prowadzić do urazu.

Czynniki niebezpieczne nazywane inaczej urazowymi można podzielić na:

1. zagrożenia elementami ruchomymi i luźnymi,
2. zagrożenia elementami ostrymi i wystającymi,
3. zagrożenia związane z przemieszczaniem się pracowników,
4. zagrożenia porażeniem prądem,
5. zagrożenia poparzeniem,
6. zagrożenia pożarem i wybuchem.

Czynnik szkodliwy - czynnik, którego oddziaływanie na pracującego prowadzi lub może prowadzić do schorzenia

Czynniki szkodliwe można podzielić na:

1. czynniki fizyczne:
 - hałas słyszalny i niesłyszalny (ultradźwięki, infradźwięki)
 - drgania mechaniczne
 - mikroklimat gorący i zimny
 - promieniowanie optyczne (widzialne, podczerwone, nadfioletowe)
 - promieniowanie jonizujące (alfa, beta, gamma, x)
 - pola i promieniowanie elektromagnetyczne
2. pyły przemysłowe:
 - o działaniu pylicotwórczym
 - o działaniu drażniącym
 - o działaniu alergicznym
 - o działaniu toksycznym
 - o działaniu rakotwórczym

KIEROWNIK
Referatu Organizacyjnego
i Spraw Społecznych

Grażyna Górecka

Specjalista ds. BHP

mgr Izabela Stępień

3. czynniki chemiczne:
 - substancje toksyczne
 - substancje drażniące
 - substancje uczulające
 - substancje rakotwórcze
 - substancje mutagenne
 - substancje upośledzające funkcje rozrodcze
4. czynniki biologiczne:
 - mikroorganizmy roślinne i zwierzęce (bakterie, grzyby, wirusy, pierwotniaki, riketsje, mykoplazmy)
 - makroorganizmy roślinne i zwierzęce (np. gryzonie, owady, robaki pasożytnicze)
5. czynniki psychofizyczne:
 - obciążenie fizyczne dynamiczne
 - obciążenie fizyczne statyczne
 - obciążenie psychiczne związane z pracą monotypową
 - przeciążenie psychiki
 - niedociążenie psychiki
 - obciążenie psychospołeczne

Czynnik uciążliwy - czynnik, którego oddziaływanie na pracującego może spowodować złe samopoczucie lub nadmierne zmęczenie, nie powodując jednak trwałego pogorszenia stanu zdrowia

Identyfikacja zagrożeń - proces rozpoznania tego czy zagrożenia istnieją oraz określania ich charakterystyk

Ryzyko - kombinacja częstości lub prawdopodobieństwa wystąpienia określonego zdarzenia wywołującego zagrożenie i konsekwencji związanych z tym zdarzeń

Ryzyko zawodowe - prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą, powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy

Ocena ryzyka - proces analizowania ryzyka i jego dopuszczalności

Zarządzanie ryzykiem - część ogólnego systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.

Monitorowanie bhp - obserwowanie stanu warunków pracy, zachowań pracowników oraz wyników działań podejmowanych w celu poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy, obejmujące w szczególności identyfikację zagrożeń, ocenę ryzyka zawodowego oraz analizę przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Wartościowanie ryzyka w skali trójstopniowej (PN-N-18002)

Metoda zakłada możliwość powstania wypadku i szacuje jakościowo parametry ryzyka, którymi są możliwe spowodowane zdarzeniem ciężkości następstw (skutki) oraz prawdopodobieństwo, z jakim następstwa te mogą wystąpić.

Analiza ryzyka obejmuje etapy:

- określenie granic obiektu, dla którego wykonywana jest ocena ryzyka,
- sporządzenie listy zidentyfikowanych zagrożeń,
- oszacowanie ryzyka, tzn. określenie możliwych następstw i prawdopodobieństwa następstw, z jakim mogą one wystąpić,
- wartościowanie ryzyka przeprowadzane jest przez odczytanie jego wartości z matrycy.

Szacowanie następstw i prawdopodobieństwa następstw odbywa się w skali trójstopniowej dla każdego zidentyfikowanego zagrożenia. Charakterystykę wartości parametrów ryzyka przedstawiono poniżej.

Ciężkość następstw

Następstwa

Charakterystyka

- o małej szkodliwości** urazy i choroby, które nie powodują długotrwałych dolegliwości i absencji w pracy; są to czasowe pogorszenie stanu zdrowia, takie jak: niewielkie stłuczenia i zranienia, podrażnienie oczu, objawy niewielkiego zatrucia, bóle głowy itp.,
- o średniej dolegliwości** urazy i choroby, które powodują niewielkie, ale długotrwałe lub nawracające okresowo dolegliwości i są związane z okresami absencji; są to np. zranienia, oparzenia drugiego stopnia na niewielkiej powierzchni ciała, alergię skórne, nieskomplikowane złamania, zespoły przeciążeniowe układu mięśniowo-szkieletowego (np. zapalenie ścięgna) itp.,
- o dużej szkodliwości** urazy i choroby, które powodują ciężkie i stałe dolegliwości i/lub śmierć; są to np. oparzenia trzeciego stopnia, oparzenia drugiego stopnia o dużej powierzchni ciała, amputacje, skomplikowane złamania z następową dysfunkcją, choroby nowotworowe, toksyczne uszkodzenia narządów wewnętrznych i układu nerwowego w wyniku narażenia na czynniki chemiczne, zespół wibracyjny, zawodowe uszkodzenia słuchu, astma, zaćma..

Prawdopodobieństwo następstw

Prawdopodobieństwo

Charakterystyka

- mało prawdopodobne** następstwa zagrożeń, które nie powinny wystąpić podczas całego okresu aktywności zawodowej pracownika,
- prawdopodobne** następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić nie więcej niż kilkakrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika,
- wysoce prawdopodobne** następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić wielokrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika.

Dla takich wartości jak **hałas, zapylenie czy oświetlenie**, będących wartościami mierzalnymi, do oszacowania ryzyka można zastosować poniższą tabelę.

Prawdopodobieństwo	Ciężkość następstw		
	Mała	Średnia	Duża
Mało prawdopodobne	Małe 1	Małe 1	Średnie 2
Prawdopodobne	Małe 1	Średnie 2	Duże 3

Ocena ryzyka zawodowego

Pracownik administracyjno - biurowy

Wysokie prawdopodobieństwo	Średnie 2	Duże 3	Duże 3
----------------------------	--------------	-----------	-----------

Tabela nr 2

Wartość wielkości charakteryzującej narażenie (P)	Oszacowanie ryzyka zawodowego
$P > P_{max}$	DUŻE
$P_{max} > P > 0,5 P_{max}$	ŚREDNIE
$P < 0,5 P_{max}$	MAŁE

źródło: PN-N-18002

P_{max} – wartość dopuszczalna wielkości charakteryzującej narażenie (NDS - najwyższego dopuszczalnego stężenia lub NDN – najwyższego dopuszczalnego natężenia).

Po oszacowaniu ryzyka zawodowego należy wyznaczyć dopuszczalność ryzyka, a następnie wyznaczyć niezbędne działania korygujące zmierzające do zmniejszenia poziomu ryzyka zawodowego. Możemy to zrobić przy pomocy tabeli nr 3.

Tabela nr 3

OSZACOWANE RYZYKA ZAWODOWE	DOPUSZCZALNOŚĆ RYZYKA ZAWODOWEGO	NIEZBĘDNE DZIAŁANIA
duże	niedopuszczalne	Jeżeli ryzyko zawodowe związane jest z pracą już wykonywaną, działania w celu jego zmniejszenia należy podjąć natychmiast. Planowana praca nie może być rozpoczęta do czasu zmniejszenia ryzyka zawodowego do poziomu dopuszczalnego.
średnie	dopuszczalne	Zaleca się zaplanowanie i podjęcie działań, których celem jest zmniejszenie ryzyka zawodowego.
Małe		Konieczne jest zapewnienie, że ryzyko zawodowe pozostaje co najwyżej na tym samym poziomie.

źródło: PN-N-18002

Ocena ryzyka zawodowego

Pracownik administracyjno - biurowy

	przypadkowych), pośpiech.	
Pożar.	Niesprawne urządzenia elektryczne, zaproszenie ognia, np.: <ul style="list-style-type: none"> • palenie tytoniu w miejscach niedozwolonych, • składowanie śmieci w miejscach przypadkowych). Zwarcie przewodów instalacji elektrycznej	Ciężkie poparzenia ciała, zatrucia tlenkiem węgla, w skrajnych przypadkach nawet śmierć.
Upadek na niższy poziom (z wysokości do 1 m).	Położenie stanowiska pracy na poziomie różnym od poziomu otoczenia – praca z przenośnej drabinki, podestu (przenoszenie dokumentów z wysokich regałów). Zagrożenie pochodzi również ze strony niewłaściwie wykorzystywanego sprzętu do pracy na wysokości do 1 m lub użytkowania sprzętu nieprzystosowanego do prac tego typu (stosowanie przypadkowego wyposażenia pomieszczeń – np. krzesel). Ukryte wady wewnętrzne stosowanego sprzętu. Brak koncentracji uwagi na wykonywanych czynnościach. Schodzenie po schodach	Złamania kończyn. Często również urazy: <ul style="list-style-type: none"> • kręgosłupa, • miednicy, • głowy mogące skutkować kalectwem.
Porażenie prądem elektrycznym.	Uszkodzone gniazda wtykowe. Niesprawne urządzenia i instalacje elektryczne, przedłużacze.	Porażenie nawet ze skutkiem śmiertelnym.
Potrącenie, przygniecenie.	Samochody poruszające się po parkingach i ulicach.	Ciężkie uszkodzenia ciała aż do skutków śmiertelnych.
Poślizgnięcie, upadek na tym samym poziomie.	Śliskie (mokre lub zabrudzone), nierówne powierzchnie – szczególnie: przejścia, drogi, korytarze, wąskie przejścia pomiędzy sprzętem.	Ogólne urazy ciała – szczególnie kończyn (złamania, zwichnięcia) i głowy (stłuczenia, otarcia).
Przygniecenie, uderzenie spadającymi przedmiotami.	Ograniczona przestrzeń pracy. Nieprawidłowo ustawione i przenoszone przedmioty. Bałagan na półkach i szafach.	Urazy ciała – szczególnie stłuczenia kończyn dolnych oraz urazy głowy.
Kontakt z nieruchomymi elementami.	Wyposażenie pomieszczeń (szafki, maszyny), wejścia, ograniczone przestrzenie, pośpiech.	Urazy ciała – szczególnie stłuczenia i skaleczenia kończyn.
Uderzenie ruchomymi elementami.	Drzwi, otwarte okna.	Urazy ciała – szczególnie niebezpieczne stłuczenia głowy, kończyn.
Kontakt z ostrymi, szorstkimi krawędziami, chropowate powierzchnie.	Ostre narzędzia ręczne, folie, zszywki, spinacze. Brak ładu i porządku na stanowisku pracy.	Rany cięte dłoni, skaleczenia.
Stres – kontakt z petentem, werbalne ataki petentów	Agresja ze strony petentów - petenci nerwowi, pod wpływem alkoholu, małe dzieci.	Choroby układu krążenia i układu nerwowego, pokarmowego, nerwice.
Stres. Nadmierne obciążenie umysłu.	Koncentracja uwagi, odpowiedzialność, świadomość konsekwencji popełnionego błędu, tempo wykonywanych prac.	Choroby układu krążenia i układu nerwowego.
Mobilny tryb pracy	Częste podróże samochodem	Wypadki, kolizje drogowe.

Identyfikacja zagrożeń na stanowisku pracy

Zagrożenie – czynnik niebezpieczny, szkodliwy, uciążliwy	Źródło zagrożenia	Możliwe skutki
CZYNNIKI FIZYCZNE		
Hałas	Hałas wytwarzany przez drukarki igłowe i sprzęt biurowy, rozmowy, telefon itp.	Możliwość uszkodzenia słuchu
Zmienny mikroklimat	Przebiegi w okresie jesienno - zimowym.	Przeziębienia, grypa, choroby układu oddechowego.
Promieniowanie pola elektromagnetycznego (niejonizujące)	Sprzęt komputerowy (laptopy, jednostki centralne, monitory, drukarki), system wewnętrznej telefonii komórkowej, sieci WiFi, kable transmisji danych,	W polach małych i średnich może wystąpić pobudzenie tkanki nerwowej lub mięśniowej, wzrost temperatury tkanek wewnętrznych.
Oświetlenie	Wspomaganie oświetlenia naturalnego sztucznym	Zmęczenie narządu wzroku, dolegliwości wzroku, łzawienie oczu, pogłębienie wady wzroku, pogorszenie wydajności pracy.
CZYNNIKI CHEMICZNE I PYŁY		
Kontakt z oparami, środkami drażniącymi, alergizującymi.	Wykorzystywane środki myjące, czyszczące, dezynfekujące, aerozole	Alergie, podrażnienia skóry.
Substancje, preparaty chemiczne	Ozon, tlenki azotu emitowane przez sprzęt biurowy, np. kopiarki, drukarki laserowe	Zatrucia, podrażnienia, uczulenia, alergie.
Pyły toksyczne	Pył papieru, kurz, kleje, rozpuszczalniki, dym papierosowy lub zanieczyszczenia powietrza z wadliwego systemu wentylacji.	Możliwość podrażnienia dróg oddechowych, oczu oraz skórnych reakcji uczuleniowych.
CZYNNIKI BIOLOGICZNE		
Zagrożenia biologiczne – wirusy, bakterie chorobotwórcze.	Kontakt z wymienionymi czynnikami w toaletach, bakterie na banknotach, itp. Kontakt z innymi ludźmi – choroby przenoszone drogą kropelkową.	Choroby układu pokarmowego, wątroby, grzybnice, zatrucia, biegunki. Choroby wirusowe.
Mikroorganizmy chorobotwórcze (grzyby, bakterie, wirusy)	Zanieczyszczenie systemów klimatyzacyjnych. Grzyby i pleśnie występujące na starych dokumentach	Możliwość chorób zakaźnych, choroby grzybicze.
INNE CZYNNIKI		
Przeciążenie układu mięśniowo – szkieletowego. Przeciążenie układu ruchu (statyczne)	Długotrwałe przebywanie w pozycji siedzącej, wymuszona pozycja ciała, nieergonomiczne stanowisko pracy.	Długotrwałe dolegliwości bólowe układu mięśniowo-szkieletowego. Zwrodnienie kręgosłupa, kości nadgarstków, bóle mięśni barków i rąk. Możliwe są też urazy wewnętrzne.
Przeciążenie narządu wzroku	Wielogodzinna praca przy monitorze ekranowym bez przerwy. Nieprawidłowe ustawienie monitorów ekranowych (ośnienie). Niedostateczne oświetlenie miejsca pracy.	Oslabienie wzroku, zapalenie spojówek itp.
Kontakt z gorącymi czynnikami.	Wrzątek, gorąca kawa, herbata (przyrządzanie w miejscach	Oparzenia.